

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónap ..... 2 korona.

VIDEKEN:

Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónap ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos polt sor egyszer 20 fillér,
minden következőből 10 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és osztrák egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.

József főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1915.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Csütörtök, szeptember 23.

Pozsarevácot és Gradistét bombázzák tüzéreink.

(Áttörtek csapataink az orosz vonalon Litvániában.)

Budapest, szeptember 22. (Hivatalos.)

Orosz hadszíntér:

Kelet-Galiciában és Wolhyniában a helyzet változatlan. Az Ikwa mentén egyes helyeken heves tüzérségi harc folyt. Az oroszok arra irányuló elszigetelt kísérlete, hogy a folyón átkeljenek, ütegeink tüzeiben megghiusult. Litvániában küzdő csapataink tegnap a Nowaja-Misch szakaszon egy orosz hadállást áttörtek, kilencszáz embert elfogtak és három gépfegyvert zsákmányoltak.

Olasz hadszíntér:

Alafrum fensik északi szakaszát az olasz gyalogság ma hajnalban több órán át heves tűz alatt tartotta, a nélkül, hogy előbbre jutott volna. A Dolomit szakaszon az olasz tüzérség fokozta a Monte Piano és a hegytől jobbra elterülő védelmi szakasz ellen irányított tüzelést. A helyzet egészben változatlan.

Délkeleti hadszíntér:

A Száva mellett és a Drina alsó folyásánál tüzérségi harcok és kisebb méretű csatározás. Pozsarevácot és Gradistét bombáztuk. A montenegrói tüzérség Teodora tüzelt. Hőter altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Ministerelnökség sajtóosztálya.)

Dünaburgtól délnyugatra

Hindenburg betört az orosz vonalakba.

Berlin, szeptember 22. (Hivatalos.)
A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

Souchez és Neuville között, ugyszintén Roelincourtól keletre franciák tegnap este támadást intéztek ellenünk. Támadás akadályaink előtt tűzünkben összeomlott. Champagneban tegnap Beau Sejour majortól északnyugatra koncentrikus tűzünkkel elpusztítottuk az újabb francia sáncokat. Erős járőreink, amelyek részben a harmadik ellenséges vonalig előrehatoltak, a franciák súlyos veszteségei mellett tökéletesítették a rombolást, számos foglyot ejtettek, majd parancsuknak megfelelően visszatértek állásukba. Villervainál Neuville-től keletre egy német harci repülő lelőtt egy angol repülőgépet, a gép vezetője meghalt, a megsebesített figyelőt foglyul ejtettük.

Keleti hadszíntér:

Hindenburg tábornagy hadcsoportja.

Lenewadentől délnyugatra (a Duna mellett Friedrichstadtól északnyugatra)

oroszok előretörtek. A harc itt még tart. Smelynatól keletre (Dünaburgtól délnyugatra) csapataink három kilométernyi szélességben betörték az ellenséges állásba, kilenc tisztet és kétezer oroszot elfogtak és nyolc géppuskát zsákmányoltak. Oschnjanjantól északnyugatra és délnyugatra támadásunk tovább is kedvezően előrehalad, jobbszárnyunk a Nowo-Grudoktól északra fekvő vidékig előrejutott.

Lipót bajor herceg tábornagy hadcsoportja.

A Molezadz szakaszon a hasonnevű helységtől délkeletre is túl jutottunk, a Myschanka nyugati partján az orosz állásokat a breszt-litovsk-minski vasutvonal mindkét oldalán rohammal elfoglaltuk, miközben ezer oroszot elfogtunk és öt géppuskát zsákmányoltunk. Tovább délre Osztrovot helység harca után bevettük. Telleschanynál az Orginsky-esatonán át előrenyomult osztagaink az oroszokat Doboslavka irányában visszavetették.

Mackensen tábornagy hadcsoportja:

Logischintől keletre kisebb harcok voltak.

Délkeleti hadszíntér:

Semmi jelentős esemény nem történt. Legfelsőbb hadvezetőség. (Ministerelnökség sajtóosztálya.)

Meghíusított újabb partraszállási kísérlet.

Konstantinápoly. A főhadiszállás jelenti szeptember 22-én:

Irak-front:

E hó 19-én meglepetésszerűen tüzelést kezdtünk az ellenségnek a folyó mindkét partján levő táborára és motorosónakjaira. Egy ellenséges lovasőrjárat tisztjeit és közkatonaikat megöltük s municióval megrakott lovakat zsákmányoltunk. Egy motorosónakot elsüllyesztettünk.

Dardanella-front:

Anafortánál semmi újság. Ari-Burnunál e hó 19-én tüzelésünket Ari-Burnutól keletre levő ellenséges pontra irányítottuk. Teljes sikert értünk el és az ellenségnek komoly veszteséget okoztunk. Az ellenséges tüzérségi őrsöket megtutamtítottuk. Ugyanaznap bombáztunk egy Ari-Burnunál állomásozó ellenséges hajót, melyen tüzet idéztünk elő. Epp úgy eltaláltunk egy vontatóhajót, a mely Kabatepénél kirakodással elfoglalt szállítógőzösök kíséretében volt. Mindkét hajó Imbrosz szigete felé vonult vissza. Sedil-Bahr szakaszában nem volt változás. Szeptember 20-án anatóliai ütegeink hatásosan bombázták Mordo-Limant és az ellenséges csapatokat Sedil-Bahrnál, valamint az ellenség tüzérségi állomásait Hisszarliknél. Az ellenség nehéz ágyukat használt, amelyeknek lövedékei fojtó gázokat fejlesztenek. Szeptember 10-én délután két ellenséges hadihajó, amelyek egy vitortást kísérték, Bos-Burnunál, Mermerisről délnyugatra 50 katonát szállítottak partra. A partraszállított különítmény a parti őrség erélyes ellenállásával találkozott és a hajóágyuk támogató tüzelése ellenére, kénytelen volt a hajók fedélzetére visszamenekülni, 3 halottat hagyva hátra. Nekünk szintén három halottunk volt. Menekülésük közben az ellenséges katonák a part mentén levő házakból különböző értéktárgyakat és holmikát vittek magukkal. A többi harc vonalon a helyzet változatlan.

Miklós cár Dimitriev Ratko tanácsaival akar győzni.

(Koronatanács lesz a főhadiszálláson. — A Duna-vonal reménytelen. — El-lankadt a wolhyniai ellenoffenzíva.)

— Távirati tudósítás. —

Bécs—Berlin—Stockholm, szept. 22.

A cár főhadiszállásán szeptember 23-ára összehívott koronatanácsa a minisztereken kívül meghívták a birodalmi- és haditanács tagjait, továbbá a hadseregvezéreket és azokat a személyiségeket, akik a cár külön bizalmát élvezik. Pétervárott nagy jelentőséget tulajdonítanak a koronatanácsnak, mert a minisztérium új összeállításán kívüli rendszerváltozást is várnak tőle mérsékelt iránnyal. Azt hiszik, hogy a koronatanács be fogja tiltani a helyi és az országos egyesületeket. Jól értesült körök szerint a a külpolitikai kérdésekben is döntést hoznak, amelyet a katonai helyzet megkíván. Egyes kiváló személyiségek már elutaztak Smolenszkbe, ahol a cár magánkihallgatáson fogadja őket.

A дума elnöke a cárnál.

Stockholm. A cár a főhadiszálláson fogadta Rodziánkó dumaelnököt, aki ezután visszatért Pétervárra. Rodziánkó a kihallgatás részleteit titkolja és mindössze annyit jelentett ki, hogy a cár előadásának több része nagyon meglepte őt és reméli, hogy a cár a többség több követelését teljesíteni fogja. Nincs kizárva, hogy a kormány több tagja le fog mondani, hogy Goremykin dezavualják. Péterváron egyébként az izgalom folyton nő, a rendőrség megerősítésére több közkezredek helyezett el a fővárosban.

Kopenhága. Pétervárról jelentik: A дума tagjai elhatározták, hogy dacára a дума elnapolásának, a bizottságok tovább fognak együtt működni. Szándékukat azonban nem hajthatják végre, mert a дума épületét katonaság őrzi, mely nem engedi a дума tagjait az épületbe.

Pétervár. Goremykin miniszterelnök tegnap a főhadiszállásról hat órai késéssel visszaérkezett. A késés a vonat kisiklése miatt történt.

Dimitriev Ratko a cár első katonai tanácsadója.

Szófia. Az itteni lapok jelentései szerint a cár Ratko Dimitriev tábornokot, akit Przemysl véres és eredménytelen ostroma megbuktatott, a főhadiszállásra hívatta, ahol mint a cár első katonai tanácsadója fog működni. Dimitriev a cár legnagyobb bizalmát bírja, miután kiderült, hogy jóslatai, melyeket figyelmen kívül hagytak, mind beváltak.

Pétervár védelmére ment a bresztlitowski sereg.

Kopenhága, szeptember 22. Azoknak az orosz csapatoknak nagyrésze, amelyek Varsó és Breszt-Litovszk körül állottak, a Novoje Vremja jelentése szerint már megérkezett a pétervári katonai kerületbe, ahol arra

szolgál, hogy megerősítse Russkij tábornok hadseregesoportját.

Dünaburg és a Duna-vonal sorsa.

London. A Times katonai munkatársa, aki néhány napon át Dünaburgban tartózkodott, azt táviratozza lapjának, hogy Dünaburg birtokért borzalmas harc dúl. Az oroszok Dünaburg előtt háromszoros védelmi vonalat építettek. A németek szünet nélkül támadnak és nehéz tüzéségük összpontosításával igyekeznek rést törni az oroszok harc-vonalában. Az első védelmi vonalat a németek már több ízben elfoglalták, de az oroszok mindannyiszor visszavették. A német tüzéség kétszer olyan erős, mint az orosz. A gyalogság is legalább kétszer akkora. (?) Az oroszok mindazonáltal hősiesen tartják magukat. Nem titok, hogy az oroszok a német tüzéségtől nagy veszteséget szenvednek. A németek tüzéségi főlényükkel akarnak érvényesülni és mint Varsónál, valamint másutt, itt is nagymennyiségű ágyút helyeznek el harc-vonalukon. Dünaburg sorsa eldönti az egész Duna-vonal sorsát is. Az ellenség épen ezért ragaszkodik oly makacsul tervéhez, hogy Dünaburgot elfoglalja. A hatóságok különben már teljesen kiürítették Dünaburgot és épen úgy, mint Varsóból, mindent elvittek, a mi az ellenségnek hasznos lehet. Mire a németek idejönnek, már halott várost fognak találni.

Végre egy orosz hódítás.

Lugano. Washingtoni jelentések szerint egy orosz expedíció a Ferenc József földön az osztrák-magyar lobogót levette és az orosz trikolórt tüzte ki s ezzel Oroszország nevében a földet elfoglalta. (A Ferenc József föld — mint a Lexikon tanúsítja — a sarkkörön túl van. A hegyes szigeteket hómezők és gleccserek borítják. Növényzete szegény, jegesmedvék és sarki rókák nyomai láthatók földjén. Legnagyobb számban vízi madarak élnek a Ferenc József földön. Ezek számára tüzték ki tehát a cár zászlóját.)

Iwanow tábornok wolhyniai offenzívája letört.

Bécs, szeptember 22. Iwanow tábornok, miután nem sikerült neki a keletgalíciai áttörés, az északi szárnyra helyezte át az offenzívát. Erős ellenséges erők mentek át a Gorintolyon a rovno-lucki vasuti vonaltól északra és a Stubielnél álló hadseregünk balszárnyát fenyegették. Erre hadvezetőségünk a Stubielmocsár vidékéről egy előre elkészített erős állásba vonta vissza a csapatokat. Új frontunk az Akva déli partját követi, azonban úgy, hogy Dubnó vára állásainkon belül marad. Frontunknak ez a visszavétele itt hasonló okokból történt, mint Kelet-Galiciában. A wolhyniai és podoliai harcúterén a folytonos esőzés a különben is kevés utat tönkretette. Ez az országgrész valóságos sivatag, amelyek itt-ott elhanyagolt

erdők borítanak. A sik vidéket a lakosság nem művelte meg. Ami termés volt, azt az oroszok rendszeresen felégették, az oroszok azonkívül valamennyi községet is felgyújtották, nehogy a császári és királyi csapatok fedél alá juthassanak. A lakosság némely helyen vesztegetéssel elérte azt, hogy házat megkímélték a gyújtogatók. A romok között kevés paraszt és zsidó maradt vissza. Ilyen körülmények között wolhyniai északi szárnyunk visszavétele valóságos jótétemény katonáinkkal és állatállományunkkal szemben. Amellett meghiúsult Iwanow tábornoknak az a terve, hogy ezt a szárnyunkat átkarolhassa. Az ellenség Kelet-Galiciában meg sem kíséri, hogy újra felélessze összeomlott offenzíváját.

Vilmos császár Nowogeorgiewszkban és Kownóban.

Berlin, szeptember 22. A nagy főhadiszállásról írják a Wolff-ügynökségnek: Vilmos császár 6 felsége néhány nap előtt ismét a keleti frontra utazott, hogy újból ellátogasson Nowogeorgiewszk és Kownó váraiba. A nowogeorgiewszki kikötőben horgonyozott dusan fellobogózott Visztula-flottánk. Harangzugás és a nemzeti himnusz hangjai közepette vonult be a császár a városba, a melynek kelles közepén van a nagyszabású citadella s annak területén a kaszárnyák, a melyek tízezer embert képesek befogadni. Miután a császár megszemlélte az oroszoktól zsákmányolt több mint 1600 ágyuból álló parkot, az erdőbe indult, első sorban 2. számú erdőbe, a melyet német népfölkelők rohammal foglaltak el. Nowogeorgiewszkből Kownóba ment a császár. Itt Eichhorn vezérezredes beható jelentést tett a hadieseményekről. Ő felsége azután gépkocsiraült és áthaladt a Narev hadihídján, amelyet német utászcsapatok ellenséges tűzben vertek a folyón keresztül. A virágokkal és zászlókkal feldiszitett városba vezetett a császár útja a katonák és a betegápoló apácák sorfala között, akik az uralkodót nagy örömrivalgással üdvözölték. Zugtak a harangok és az oroszoktól elhódított útegek diszsortüze kísérte a császárt. A benszülött lakosság házaik közül is sok fel volt diszitve. A gyermekek virágokat szórtak a császár automobilja elé. A vásártéren diszszemlét tartott a császár, majd elment meglátogatni a római katolikus templomot, amelynek kapui előtt Kovno katolikus papsága harangok zugása és az orgona hangjai mellett fogadta az uralkodót. Az erődítési művek meg szemlélése következett ezután.

Naptárhirdetőink

szíves figyelmébe.

Az ARADI KOZLONY kiadóhivatala az előbbi évekhez hasonlóan az idén is díszesen illusztrált naptárt ad ki. Arra kérjük t. hirdetőinket, hogy feladni szándékoit hirdetésüket — annak megfelelő helyen való elhelyezése érdekében — idejekorán hozzánk juttatni sziveskedjenek.

Bulgária a mozgósítással a központi hatalmak mellé állt.

(Lelkesedéssel vonulnak be a bolgár tartalékosok. — Erélyes fellépés Szerbiával szemben. — Görögország és Románia semlegessége.)

Távirati tudósítás.

Szófia—Konstantinápoly—Athén, szept. 22.

Az általános mozgósítás elrendelése hatalmas lelkesedést keltett Bulgáriában. Már az első napokban is csapatostul önkéntesek Szófiába a katonai kötelesek és tartalékosok, különösen a makedó-bolgárok, akik az utolsó balkán háború óta valósággal lézengtek az országban.

Ma reggel érkezett meg Konstantinápolyból Rufeckdjef mérnök, aki a bolgár-török határkiigazító bizottság munkálatait vezette s akit a szultán a legutóbbi szelamlik alkalmával a munka sikeres befejezéseért magas török rendjellel tüntetett ki. A mérnököt és a vele együtt hazatérő bizottságot Szófiában óriási óvásokkal fogadták. Valamennyi lap — még az ellenzékiek is — Bulgária hajnalhasadását remélik most meginduló akciójától.

Szótia. Az általános mozgósítás elrendelése óriási örömet idézett elő az egész országban. Az intelligencia számos tagját már délután egyenruhában látták. Az esti órákban nagy felvonulások és tüntetések voltak a királyi palotán, a minisztériumok és a központi hatalmak követségei előtt. A vidékről mindenütt jelentik a mozgósítás okozta örömet.

Bulgária a központi hatalmak oldalán.

Bécs. A bolgár mozgósítás kifejezetten a semlegesség védelmére történik, de Bulgária ezzel nyíltan vállalta a központi hatalmak és Törökország barátságát.

A bolgár hadügyminiszter audienciája.

Szófia, szeptember 22. A félhivatalos Echo de Bulgarie jelenti: Jekov hadügyminisztert Ferdinánd cár kihallgatáson fogadta. A lap további jelentése szerint Boris trónörökös Radoszlavov miniszterelnöknél látogatást tett és vele hosszabb tanácskozást folytatott.

Szótia. A király a trónörökösrel és Cynil herceggel megjelent Radoszlavov miniszterelnöknél, akivel fél óra hosszú tárgyalás volt. A király távozása után a trónörökös meg ott maradt két óra hosszáig a miniszterelnöknél.

Bulgária energikusan lép fel Szerbiával szemben.

Szófia, szeptember 22. Radoszlavov miniszterelnök a pártjához tartozó képviselők küldöttsége előtt tegnap újból nyilatkozott a helyzetről. Kijelentette, hogy a helyzet nagyon komoly és Bulgária immár fegyveresen kénytelen semlegessége érdekében állást foglalni. Ez azonban nem jelenti azt, hogy az entente-államok képviselőivel a tárgyalásokat ne akarná tovább folytatni. A bolgár kormány most élénk tárgyalásokat folytat Romániával. Görögország esetleges támadásával szemben energikusan fellépés szükséges.

Törökországgal az egyezség végleg létrejött.

Szófia. A miniszterelnök a kamara többségét ma gyűlésre hívta össze. A gyűlésre a Genadiev-esoportot és a Stambulovistákat nem hívták meg Genadiev lemondását várják.

A Marica-menti területek átvétele.

Szófia, szeptember 22. Radoszlavov kijelentése szerint szerdán történik meg a török-bolgár szerződés példányainak kicserélése. A terület tényleges átadása október 6-ikán lesz.

Basel. Athéni jelentés szerint a török területek formális átadása Bulgáriának számos török és bolgár személyiség jelenlétében megtörtént.

Szófia, szeptember 22. Azt a vasútvonalat, amely az új bolgár területen húzódik végig, a keleti vasúttársaság hivatalnokai most adják át a bolgár államvasutak küldötteinek. A bolgár kormány az átvett vonalrészért megfelelő kárpótlást ad a vasúttársaságnak.

A szerződésben megállapított határpontok kijelölését vegyes bizottság végzi, amelynek tagjai bolgár, német, magyar, osztrák és svéd katonai és műszaki közegek lesznek.

Szófia, szeptember 22. Ma találkoznak Dimotikában a török-bolgár kiküldöttek, hogy a megegyezésre vonatkozó írott szerződések példányait kicserélik. Szófiából, mint Bulgária képviselői, már tegnap este elutaztak Iliev, Stara-Zagora prefektusa, Petrov dedeagacsi állomásparancsnok és Seratinov drinápolyi bolgár konzul. A terület tényleges átadása néhány nap múlva fog megtörténni.

Görögország semleges marad.

Berlin, szeptember 22. A Lokalanzeiger athéni levelezője arról értesül, hogy Venizelosz miniszterelnöknek a királyi tolytatott tanácskozása teljes megegyezésre vezetett. A király és miniszterelnöke között nincs nézeteltérés Görögországnak az elkövetkezendő eseményekkel szemben tanúsítandó magatartására vonatkozólag. Ami az újabb balkáni torzulatot illeti, Görögország Bulgária esetleges teyveres beavatkozását nem tekinti elegendő oknak arra, hogy Szerbia érdekében sikra szálljon, mert olyan szerződés, amely erre kötelezné, a két állam között nincsen.

Berlin, szeptember 22. Görögország — mint a Vossische Zeitung-nak táviratozza bukaresti tudósítója — a küszöbön álló balkáni események alkalmával biztosítékot kapott arra nézve, hogy Bulgária nem fogja megtámadni. Görögország tetszésére van bízva, hogyan értelmezzék a fennálló görög-szorb szövetségi szerződést. Minden valószínűség szerint Görögország semleges magatartást fog tanúsítani. Kétségtelenül erre vonatkozik Radoszlavov bolgár miniszterelnök legutóbbi kijelentése, amely szerint Bulgária csak egy fronton fog harcolni.

Athén, szeptember 22. Egy királyi dekrétum behívta október 1-re az 1886., 1887. és 1888-iki korosztályok tartalékosait.

Az entente és a fegyverkező Bulgária.

Bukarest, szeptember 22. A Diminesca szófiai tudósítója szerint az entente követői tagadják, hogy Bulgária elutasító válasza esetében el fogják hagyni Szófiát. Szerintük, ha a válasz nem lesz kielégítő, Bulgária és a négyesszövetség között olyan lesz a viszony, mint Görögországgal Gunarisz idején.

Konstantinápoly, szeptember 22. Bulgáriában az entente diplomatái már csak utóvédcsatározást folytatnak. A bolgár kormány a mozgósítással egy időben elrendelte a gabonakészlet összeírását és lefoglalását annak ellenére, hogy a francia bankok husz millió arany frankot deponáltak a termés egy részének átvételére.

Haza az orosz fogságból.

(Látogatás egy félkarú hősnél. — Megszöktetett fogoly állisz.)

Kiku'attam Dóri János rokkant címét, aki e napokban érkezett meg orosz fogságból. Itt lakik Budapesten, Károly-körút 4. III. 11. szám alatt. Szivszorongva siettem fel a lépcsőn. A bátyámról szerettem volna megtudni valamit, a ki szintén az ő ezredében szolgált, a ki még múlt év szeptemberében került orosz fogságba és a kiről ép tizenegy hónapja nem tudunk semmit... Mit lehet tudni, talán épen Dóri János hadnagya volt, talán épen az ő századához tartozott.

Bekopogtam. Egy halvány arcú szőke asszony nyitotta ki a konyha ajtóját. Két kis leányka játszadozott körülötte. Szembetűnő tisztaság volt a konyhában és a mellette levő két ablakos udvari szobában.

Az asszony sajnálkozva mondta, hogy most hiába fáradtam, mert az ura a kórházban van, mintát vesznek a kezéről, miután a jobb kezét elvesztette...

Egy kis ideig elbeszélgettem az asszonnyal. Elmondta, hogy az ura táviratilag értesítette megérkezéséről. A perronon várta. A viszontlátás pillanatától félt. Ez volt a legboldogabb, de egyúttal a legnehezebb perc életében. O sirva borult az ura nyakába, de az ura viaszgalt, ne sirjon, örüljön, hogy láthatják egymást...

— Tetszik tudni, nem csekélység ám egy esztendőig távol lenni a családtól. Itthon meg van a jó puha ágya, ott bizony nem volt része ebben. Mert, ha egyszerű szegény emberek is vagyunk, a tisztaságot nagyon szeretik.

— Az ura a kórházban fog maradni? — kérdeztem tőle.

— Nem marad ott, csak bejáró beteg. Műkezet kap.

Az egyik kis leány — a ki közben kiment a folyosóra — nagy örömmel szaladt be:

— Jön a papa, jön a papa.

Magas, széles vállu ember Dóri János. Háború előtt a Hungaria biztosító társaság hivatalos szolgája volt. A társaság ezután is szolgálatában tartja.

A szívem erősen megdobbant, amint megpillantottam a fél karu katonát. A háború nagyon megérintette a szívemet, mégis úgy érztem, mintha a torkomat vaskarmok fognák körül, amikor bátyám felől kezdtem érdeklődni... Megmutattam a fényképét. Nem az ő

hadnagya volt, csak épp annyiból emlékezett rá, hogy egy alkalommal szivarral kínálta meg őt a bátyám.

— Jó ember volt. Kár hogy az oroszok kezére került s hozzá sebasúten...

Itt hirtelen elhallgatott. Csak annyit jegyzett meg, hogy orosz fogságba került tisztek egy cikket akarnak küldeni vele, hogy közöltesse valamelyik lapban, de mégse merték elküldeni...

Elmondta, hogy múlt évi szeptember 16-án került fogságba Lublin és Iwangozrod között. A jobb kezét dum-dum löveg érte. A tenyerét teljesen átszakította, az ujjait letépte. Kinos fájdalommal emelte tenyerét a szájához, miközben két orosz melléje lépett és az első kérdésük az volt?

— Mi vagy? Zsidó?

Orosz nyelven mondták. Dóri jól tud oroszul.

Felelni nem tudott. Csak a kabátja oldalzsebére mutatott. A felesége ugyanis egy Mária képpel ellátott levelezőlapot küldött neki, amit ott hordott a zsebében.

— Sok zsidó bajtársam tett a zsebébe szentképet, mert jaj volt annak a szegénynek, aki valamely vad zsidógyűlölő orosz kezébe került...

Nem győzie dicsérni az orosz zsidó nőket. Jölelkűek, áldozatkészek.

A eszaka kar felé nyultam. Egy picit megérintettem, mire fájdalmasan szisszent fel.

— Hát még fáj? — kérdeztem tőle.

Bólintott a fejével. Majd felemelte a fejét és úgy folytatta:

— Szó sincs róla, szomorú dolog, hogy nincs jobb kezem. De büszke vagyok arra, hogy a hazáért vesztettem el. Rettenetes érzés volt az, amikor elvették a kezemet, de az a tudat, hogy hőiesen küzdöttem a hazáért, felémei, megvigasztal. A bal kezemmel már egészen jól tudok írni. Eleinte bizony nagyon nehezen ment, de most már egészen jól megy. Pedig még csak egész rövid ideje, hogy a bal kezemmel tanulok írni.

— Milyen érzés volt, amikor megtudta, hogy hazakerül?

Dóri János szemei felvillantak.

— Ezt az érzést nem lehet kifejezni. Ugy érzetem magam, mint aki előtt megnyitják a börtön kapuját, daloltam, ugráltam, mint egy kis gyerek és tapsoltam is volna hozzá, ha meg lett volna a két kezem... Egy egészséges őrmestert magammal hoztam. — Meg akartam mutatni, hogy hát igazi katoná ember vagyok én! Kijátszottam a muzsikát... Addig-addig bajtattam, míg sikerült a tervem... Hogy irigyeltek szegény bajtársaim, akiknek ott kellett maradniuk. Szívesen harcolnának még egyszer, ha szabadok lennének. Mert kérem, ott nem jószág szerint osztályozzák az embereket, ott a jó, a rossz egyaránt szenved, ott csak mindegyik „ellenség” számba megy... Aztán távol lenni ettől a szép hazától, lemondani minden szépről-jóról és nem hollani a legkedvesebbjeinkről, ez, ez a legrettenetesebb...

A hogy most Dóri arcára néztem, úgy láttam, mintha egy könyösebb szorult volna a szeme közé...

— Én már csak azért szeretném a háboru végét, hogy ez a sok szegény bajtársam visszakerülne hazájába, amire oly fájdalmas szivszorongatással gondolnak. Mert nem csekélység ám távol lenni az anyaföldtől és távol lenni azoktól, akik legkedvesebbek a szívünknek...

Igazad van Dóri János, de hát háboru van, háboru van, sehogyse lehet másképp... Lia.

Tüzérségi harcok a Macsvától Orsováig.

(Koronatanács ül össze Kragujevában. — Oroszország hadifogoly szerbekkel akar segíteni. — Mi vár a Dardanellák ostromlóira.)

— Távirati tudósítás. —

Budapest—Bukarest, szeptember 22.

A Dimineata jelenti: A szerb parti ütegek tegnap délután bombázni kezdték az orsovai gabonarakat. A tüzelés délután négy órakor érte el a tetőpontját és kisebb megzakításokkal az éj beálltáig tartott. Az osztrák-magyar tüzérség nyomban viszonzta a tüzelést és a szerbeknek igen nagy károkat okozott.

Tüzérpárbaj a Macsva határán.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: A Macsva határán német, magyar és osztrák ütegek harcban vannak a szerb tüzérséggel. Eszaknyugat Szerbiának az a része ez, a melyet nyugaton a Drina és Bosznia, északon és keleten a Száva és Szlavónia határol s a mely ék formájában nyúlik bele a monarchia testébe. Rácsánál — tulajdonképpen három község ez: a boszniai, a szlavóniai és a szerb Rácsa — torkol a Drina a keletről jövő Szávába. A Száva közvetlenül a Drina torkolata után egy kanyarulattal egy kis vonalon ismét keletre folyik, majd azután megint nyugatra fordul. Így keletkezik a Prasnica félsziget, a Macsva fontos kulosa. Itt a múlt ősszel példátlanul heves harcok voltak, a melyeket főképp a Carnabaran és Ravnjen át vivő szivésan védett országutért vívtak. Szomorúan szép a Drina torkolat vidéke. Némán folyik a víz a csupasz, kukoricatermő partok között, a melyeken csak néhol emelkedik ki a fűzfák ködös csoportja. A szlavóniai oldalon egy kis templom mellett sorakozik egymás mellé a Szlavon-Rácsa néhány háza. Velük szemben van, néhány lépésre a Drina-torkolatától a hasonló nevű szerb község. Tulajdonképpen csak három épület volt itt: a pénzügyőrök őrháza, egy majorság és egy gazdasági épület. Már romokban voltak, mikor a szlavóniai partról először küldték az üdvözlőket az ágyuk. Közvetlenül a torkolat mellett egy kis katonai temető van. A múlt novemberben láttam. Azóta már számtalan cematéren voltam, de sehol sem láttam még ilyen szép katonasírokat. Két tiszt és tíz közember van itt eltemetve, magyarok és osztrákok, akik a ponton-hidakra irányított első srappellütz áldozatai voltak. Művészi kéz díszítette fel a sírokat, terka kavicokkal, melyeket a Drina vetett ki a partra. A sírok felett most német, magyar és osztrák ágyuk dörögnek.

Petár király Kragujevában.

Nis, szeptember 22. A Samoupravava jelenti, hogy Petár király Topolából Kragujevába, a szerb főhadiszállásra utazott, ahol nagy haditanácsot és azután koronatanácsot fognak tartani.

Oroszország „segítése” a szerbeknek.

Hága. Oroszország a szerb kormánynak az összes orosz fogságban levő magyarországi szerbeket katonai szolgálatra felajánlotta.

Munició szállítás a Dunán.

Bukarest, szeptember 22. Galac mellett az Ignatiev vezetése alatt orosz gőzösök és szállítóhajók megrakva municióval és egészségügyi anyaggal, teljes gőzzel elhaladtak Szerbia felé.

Szerbia után a Dardanella-ostromlók.

Konstantinápoly. A török lapok a legújabb örömmel üdvözik az újból megindult szerb offenzívát és annak a meggyőződésüknek adnak kitejezést, hogy a szövetségesek Szerbia legyőzése után nem állnak meg, hanem a Dardanellákhoz jutva a tengerbe szorítják az ostromlók csapatait.

Merénylét a dunai orosz municiószállítás ellen.

Bukarest, szeptember 22. Az Universal jelenti Giugjuból: A Rusesuk közelében levő bolgár őrség az elmúlt éjjel két ismeretlen embert tartóztatott le, akiket tetten értek, amikor a Dunán állomásozó, gabonával megrakott orosz szállítóhajók alá bombát tettek. Bizonyosodott tehát, hogy az orosz rakományt felakarták robbantani. A határőrök felszólították őket az éj sötétjében, hogy a Szerbiának szánt uszályokat hagyják ott és azonnal jöjjenek a partra, mire a két ember a vízbe vetette magát és uszva próbált menekülni, de az áramlat oly erős volt, hogy a part felé vitte őket, ahol mindkettőt elfogták. A merénylőket a rusesuki rendőrségre vitték, ahol még most is fogságban vannak. Első kihallgatásukkor azt vallották, hogy tetlüket azért akarták elkövetni, mert gyűlölik az oroszokat.

Belgrád új erődítései.

Bécs. A Südslavische Korrespondenz a belgrádi eseményekről a következőket jelenti Szófiából: Belgrád erődítményeit a szerbek angol instruktor tisztek vezetésével részben megújították részben átépítették. A Száva menti, Zimony felé néző erődítményeket nehéz tüzérséggel látták el, a Kalimegdánt várszerűen kiépítették.

A hadikölcsön előkészítése. Ausztriában és Magyarországon egyaránt teljes erővel folyik a harmadik hadikölcsön előkészítő-munkája. A nagybankok vezetői újabb megbeszélést folytattak Teleszky János pénzügyminiszterrel, amely előreláthatóan minden további megbeszélést feleslegessé tesz, úgy, hogy a hadikölcsön aláírási feltételeinek publikálása most már kizárólag a kormány elhatározásán múlik. Kétségtelen, hogy a kölcsön típusa és egyéb feltételei újból olyan kedvezőek lesznek, hogy az ország minden rétegében kedvező fogadtatásra találjanak és azokat a rendkívüli összegeket, a melyeket a kormány és a togyasztóközönség különösen a termelők kezéhez juttatott, az államkincstár az új járadéokra eszközendő jegyzésekben jórészt viszont fogja látni.

Románia új gazdasági politikája.

(Costinescu pénzügyminiszter bukása. — Mit várnak a románok a német hadvezetőségtől?)

— Távirati tudósítás. —

Bukarest, szeptember 22.

A „Moldova“ jelentése szerint Costinescu pénzügyminiszter bukása befejezett dolog. Ő lesz a bűnbakja a mai rendszernek, amelynek valóban legkövetkezőbb képviselője is volt. Ma már mindenki tudja Romániában, hogy Costinescu gazdasági politikája a tönk szélére juttatta az országot. Óriási deficit és függő adósságok nyomják a román háztartás vállait és a külföldön sehol sem sikerült kölcsönt kapni. Most keresik a bűnbakot és a liberálisok azt még is találják Costinescuban. A kormány megakarja és rövidesen meg is fogja változtatni politikáját. Costinescu pedig menni fog — egészségügyi okokból.

A román határforgalom megnyitása.

Bukarest. A bukaresti lapok jelentik: A palancai állomásfőnök távirati közlése szerint, tegnapelőtt óta a gyimesi határt is megnyitották az utasok előtt. Ma már csak a verciarovai és burdujeni határállomások vannak zárva Ausztria-Magyarország és Románia között, ezeket az állomásokat azonban már a háboru kezdetekor bezárták.

Románia és a balkáni hadi események.

Bukarest. A Moldova így fejtegeti a várható hadműveleteket: A németek előtt három probléma áll most: Szentpétervár ellen nyomulni, Oroszország belsejébe hatolni, vagy a Fekete-tenger felé előretörni. Szabadon választásnak e tervek között, mert a többi fronton semmi sem történhetik, ami a főlényes német csapatokat veszélyeztethetné. De ki tudja, mit csinálnak majd a németek? Ennek dacára bátorságot veszünk magunknak, hogy a helyzet mérlegelésével a következőkre hívjuk fel a figyelmet:

— Lehetséges, hogy a németek a Duna-Prut mozsarak közti területen defenzívában maradjanak és 30–35 divízióval előretörnek a Fekete-tenger felé. Ez a hadművelet két nagy problémát oldana meg.

Érintkezésbe jutnának Konstantinápolyval, megkísérelhetnék a benyomulást az angolokoloniák szívébe, Egyiptomba. Ezeknek a terveknek a kivitele Romániát közvetlenül érinti. Ezekben van a megoldási lehetősége Bessarábia felszabadítása kérdésének.

A nyek ereje és a sors keze — írja a Moldova — súlyosabb, mint az emberek ügyessége és Romániának teljesítenie kell majd történelmi feladatát.

Ferdinánd király Bukarestben.

Bukarest, szeptember 22. A francia és orosz követ hosszabban tárgyaltak Bratianu miniszterelnökkel. A király már visszatért Bukarestbe s közel két órán át tanácskozott Bratianuval, aki referált a külpolitikai tárgyalások eredményéről.

A központi hatalmak nem ígérenek kompenzációkat Romániának.

Hamburg, szeptember 22. Egy hamburgi lap igen figyelemreméltó információt közöl.

— A négyesszövetség híresztelése — írja —, hogy Czernin gróf legutóbbi látogatásakor területi engedményekkel akarta Románia támogatását biztosítani, természetesen alaptalan kitalálás. Az ilyen tárgyalások és ajánlatok ideje ma már elmúlt. Oroszországnak Románia segítsége még megérheti Bessarábia egy részét, a központi hatalmak kompenzációs tárgyalásokat nem folytatnak.

Állítólagos ajánlatok.

Bukarest, szeptember 22. A bukaresti Alarma szeptember 15-én külön kiadással lár-mázta fel a román fővárost. A kiadás első cikke szenzációt keltő jelentés volt; a címe: „Az osztrákok, magyarok és németek utolsó ajánlata.“ Ez alatt a cím alatt az Alarma közli a hiszékeny publikummal, hogy Pallavicini örgróf és a mecklenburgi herceg Bukarestbe érkeztek, hogy ott átadják a monarchia és Németország közös ajánlatát. Az Alarma még az ajánlatok mibenlétéről is tudomást szerzett.

Az első ajánlat szerint, ha Románia végleg semleges marad, akkor megkapja Bukovinát, beleértve Csernovicot is és Bessarábiát, miután azt a szövetséges hadseregek meghódították. Végül egy „vegyes bizottságot“ neveznek ki részben román állampolgárokból és részben az erdélyi román nemzetiségi párt embereiből. Ez a bizottság hivatva lesz egy „új politikai helyzetet“ teremteni a magyarországi románság számára.

A második ajánlat állítólag így hangzanék:

Ha Románia a központi hatalmak oldalán lép akcióba, akkor az „Alarma“ szerint Bukovinán és Bessarábián kívül még a következőket ajánlják fel neki a központi hatalmak:

1. Fontos határkiegészítés Erdélyben. A bucsesi és gorzsui hegység között száz kilométer hosszú területet, vagyis Fogaras és Mehádia közti területet.

2. A Timok folyó völgyét, melynek lakói jórészt románok és amelyet a szerbekről el kellene venni.

3. A Rustschuk-Várna vonalat, melyet Bulgária békés úton enged át a központi hatalmaknak.

Filipescu és Jonescu a helyzetről.

Bukarest, szeptember 22. Filipescu és Take Jonescu nyilatkozott a Le Temps bukaresti tudósítójának, Taverniernek a helyzetről. Hogy mi a teónitálója Romániának vagy mit akar tenni, arról Filipescu nem tudott nyilatkozni, csak újra elismert, hogy Románia elmulasztotta az alkalmat akkor, amikor az oroszok a Kárpátokban voltak. Filipescu beismeri, hogy a magyarok nagy orot képviselnek és a kárpáti napok óta ismét alaposan összeszedték magukat. Végül, hogy lojalitását bizonyítsa, hízegősen nyilatkozott Ferdinánd királyról.

Take Jonescu szerint szintén elmulasztotta Románia a jó alkalmat, de az ő felfogása sze-

rint ez az alkalom Lemberg elestekor és Olaszországnak a négyesszövetséghez való csatlakozása alkalmával kínálkozott. Romániának elegendő hadiszere volt, azt hiszi, hogy akkor Bulgária is melléje állott volna, a Dardanellák elestek volna és a háborúnak már vége lenne. Azonban még nem adtam föl a reményt, — folytatta Take Jonescu — de nem mára szól az, ha azt mondom, hogy Románia intervenciójától a legnagyobb hasznot remélem, hanem a háboru utáni időre s a semlegesség ezt a hasznot nem hozhatja meg nekünk.

A román katonai behívások.

Bukarest, szeptember 22. A román hadügyminisztérium megcáfolja a bolgár újságoknak, főként az Utrónak azt a jelentését, hogy valamennyi román tartalékos — eddig mintegy 250.000 embert — katonai szolgálatra hívtak volna be.

A román vezérkari főnök még mindig bizik az oroszokban.

Berlin, szeptember 22. A Vossische Zeitungnak jelenti bukaresti tudósítója: Igen jellemző a román katonai körökre az az ellentét, a mely a hadügyminisztérium államtitkára, Iliescu tábornok és a román vezérkar helyettes főnöke, Christescu között támadt. Iliescu, a kinek nagy a befolyása Bratianura, a vezetés alatt kiadott hivatalos katonai lapban állandóan azt az álláspontot képviseli, hogy Oroszország legyőzhetetlen, míg Christescu meg van győződve róla, hogy Oroszország véglegesen le van győzve és új offenzívára képtelen. Epen ezért Christescu azt kívánja, hogy a hivatalos katonai lap megtevesztő cikkeinek közlését hagyja abba.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* Erdő mélyén. (Irodalmi szenzáció az Urániában.) Ottó Ludwig, a közkedvelt írónak „Der Erbförster“ című kiváló drámáját, mely egy egész kor társadalmi viszonyainak irapsáns életrajzát adja, mozira átdolgozva ma mutatja be a színház. Kissé merész vállalkozás talán, hogy egy ilyen speciális és hogy úgy mondjuk axtübéri korszak jellegzetes sajátosságait magán hordozó képpel lépnek a közönség elé. De épen ez a különleges nem mindennapi érdekességű téma, mely mintegy perspektívát enged egy egész kor élettörténetének auryira vonzóvá és érdekessé teszi a problémát, hogy a kitűnő feldolgozásban élvezettest és érdekesebb tud nyujtani. A fővárosi nagy színházak közönsége egyhangú elismeréssel fogadta ezt az irodalmi szenzációt és nincs kétségünk az iránt, hogy műértő közönségünk szintén értékelni fogja azt a nagy erőt, művészetet, melyet a film nyujt. — „De Profundis“ filmszenzáció közkívánatra legközelebb az Urániában.

* Nagy háborus dráma az Apollóban. Háborus igalmakkal fűszerezett rendkívül érdekesítő, mondhatnók, regényes drámát mutatott be ma este az Apolló-színház. Azokat az idegfeszítő igalmakat, amit a háboru nyujt, nem a mai aktuális események utánzásával hozza elénk a dán filmgyár, hanem egy angol gyarmat egzotikus vidékének miljöjébe helyezi a szövönvényes eseményt. Élethűen utánozt utközetek játszódnak le a szemünk előtt a roham rohamot követ. Már maga a háborus hangulat is érdekessé teszi a dráma mesészőrését, de az igazi értékét az a szövönvényes esemény adja, amely a front mögött történik. Eltekintve a lebilincselő eseményektől, a fővételok festőien szép helyen vannak felvéve s azok látványosságai külön gyönyörűséget szereznek. A grandiózus, 5 felvonásos dráma nagyszámu közönséget vonzott ma az Apollóba. Csütörtökön kerül utoljára vetítésre.

* A rejtélyes hotelszoba. Péntektől kezdve mutatja be az Apolló-színház „A rejtélyes hotelszoba“ című négyfelvonásos detektívdrámát, a mely a mozi ési szezonjának szenzációs eseménye. A legutóbb bemutatott hasonló zsánorú képek meg sem közelítik ezt a nagyszabású drámát.

Épkézlabbal a rokkantak sorában.

(Omskból hazatért honvédörmester. — Sikertelen szökési kísérlet. — Hazatérés mankóval.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, szeptember 22.

Az Aradi Közlöny fővárosi munkatársnője és novellairója, lapunk más helyén beszámol arról az érdekes látogatásáról, amelyet az orosz fogságból rokkantan hazatért hős katonánk egyikénél tett. A jobb kezét vesztett derék katona elbeszélésében említést tesz arról is, hogy előmozdította egy ép, egészséges fogoly örmesterünk hazatérését a rokkantak szállítmányában. A csonka hős elbeszélésének szereplője azóta már újból jelentkezett is ezrednél, hogy harcolni siessen a frontra.

Mikor az Oroszország felől már minden katonai szolgálatra képtelen invalidusokat szállító svéd gőzöcsk egyike kikötött a német partokon, csodálatos jelenet játszódott le a nyüzsgő életű kikötőben. A mint kihajózták a gőzöcsköt a rokkant transzportot, a csupa szegény, görbe, megcsontított, bottal, mankóval járó hős, egyszerre csak kiegyenesedett a sánták egyike, erős karral megosváltta feje fölött a mankót, a mely még pár pillanattal előbb egyetlen támaszának látszott és eldobta magától. Ott állt a magyar vitéz, épen, erősen, a csonkák között, a kiket azért küldött haza az orosz hatalom, mert nem kellett már attól tartania, hogy valaha is fegyvert fognak a cári birodalma ellen.

Ez a magyar vitéz Petruska Vilmos, aki béke idején a szatmármegyei Rozsály községben teljesített pénzügyi szolgálatot, a 12. honvéd gyalogezred I. oszt. számvevő örmestere. Csodával határos kalandok között, az orosz ellenőrzés száz csapdáján át jutott haza Petruska teljesen ép testtel az egyik rokkant transzporttal. S hosszú kalandozásait küzdelmét, hányatását az alábbiakban mondotta el.

— Przemysl eleste után kerültem orosz fogságba, — kezdte elbeszélését Petruska — de nem azonnal a vár kapitulációja után. Mikor kihirdették, hogy a vár tovább nem tartható s hogy aki tud, menekülhet, én a belső váróv egyik helyiségében, Zurovicán egy tanító ismerősömtől polgári ruhákat szereztem s pár héttel ott bujkáltam az oroszoktól megszállott városban. De felfedezték a rejtékhelyemet s feljelentettek az orosz parancsnokságnak. — Egy reggel csak látom, hogy orosz katonaság lép el az egész környéket, ahol én bujdosom. Lehetett egy egész század. Ez április 16-án reggel fél hétkor történt. Az oroszok tudták, hol rejtőzöm, rám törték az ajtót s elfogtak, aztán mint osztrák-magyar kémeket haditörvényszék elé állítottak. Itt azonban kiderült, hogy nem voltam kém, csak a hadifogságot akartam elkerülni, erre aztán engem is a przemysli foglyok gyűjtő táborába osztottak be, hogy a legközelebbi transzporttal küldjenek Oroszország belsége felé.

Szerettem volna valamiképpen megszabadulni az oroszoktól, ezért 200 koronát ígértem egyik őrséget teljesítő tisztnek és örmesternek, ha eleresztenek, vagy legalább is tisztnek adnak ki, mert azt hallottam, hogy a tiszteket nem viszik Szibériába. Annyit sikerült is kivinnem, hogy *tényleg tisztnek tüntettek től, de azért mégis csak Szibériába kerültem.* A legközelebbi foglyoszállítmánnyal elvittek Kiebbe, innen pedig a Szibériai Omszkba továbbítottak, ahol már három ezredembeli tisztet találtam és pedig Budabázy Mihály és Miklós Láday Dező főhadnagyokat.

Május 5-ikén kezdődött az omszki fogság. A helyzetem elég türethető volt. Már akkor végre járt a kemény tél, amely alatt, amint hallottam, sokat szenvedtek a foglyok Szibériában. De különben már ott is civilizált viszonyok vannak, csak a kozákuralom nehezíti keserves nyüggként a termékeny, jólétnek örvendő földre, de ezalatt nemcsak a foglyok nyögtek, hanem az adaváló lakosság is.

Mondom, nem volt épen rossz sorom, de azért egyre a szökésen járt az eszem. Sikerült is gondosan előkészítenem a szökés utját. A közeli tolyóba jártunk fürödni. Fürdés közben több ízben kinásztam a partra, felvettem valamelyik fürdő orosz munkás ruháját s aztán elindultam kémkedni. Fürkésztam, nézegettem, hogy kerülhetnék valamelyik katonavonatra s hogy menekülhetnék meg Szibériából. Egyszer aztán sikerült a szökés. Orosz munkásruhába öltözve térferegtem az állomáson s egy óvatlan pillanatban bebujtam egy katonai szénaszállító kocsis ponyvája alá. S vitt a vonat lassu döcögéssel. Szomorú kis állomások maradtak el mögöttem s én utaztam lassan, lassan tovább az Ural hegység felé.

De egy állomáson magyar szót hallottam. Rottenetes szomjuság gyötört. Kidugtam a fejem a ponyva alól s arra szóltam, amerről a magyar szó jött.

— Adjatok egy ital vizet testvér.

Ez a vigyázatlanságom elárult. Eszrevettek, hallottam, hogy jönnek a szénásvaggon felé, elvesztem volna, ha mentő ötle'em nem támad. A kötélen, amellyel a ponyvát lekötötték, sikerült a kocsis másik oldalán leereszkednem s elvegyülni az állomáson tolongó katonák és munkások között. De tovább nem folytathattam a szökést. A kis elemőzsia, a térképem, egy kis ruha molyóba kötve a vasuti kocsin maradt. Vártam hát, míg beateledik, ekkor fellopózkodtam egy vissza felé induló vonatra s hazamentem Omszkba, vissza a fogságba.

Továbbra is folyton szökési tervek foglalkoztattak. Ezerféle módot eszeltem ki, de minden tervnek volt valami gyöngéje, ahol okvetlenül meg kellett akadnia, akármilyen furfanggal és tökéletességgel hajtottam volna is végre.

Egyszer szután hire járt, hogy szokták a rokkant katonákat, akik már semmiféle katonai szolgálatra nem alkalmasak, kicserélik a hadviselő felek. Ekkor az az elhatározás érlelődött meg bennem, hogy a rokkantak közt szököm meg. S ezt az elhatározásomat végre is hajtottam.

Tisztelettel kérjük t. előfizetőinket, hogy a lap kézbesítésére vonatkozó reklamációkat, avagy a lakhelyváltoztatást mindenkori a kiadóhivatallal közöljék, (Telefon 151.) mert másutt, pl. a lapkihordónál, vagy pénzbeszedőnél leadott címváltozások elkésve, vagy egyáltalában nem jutnak birtokunkba.

Az aradi lóvásár érdekességei.

(Husz koronás állat — 800 korona. — A városi állatorvos nyilatkozata.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, szeptember 22.

Azok, akik sűrűn megfordulnak az aradi állatpiacon, csodákat beszélnek az ott uralkodó állapotokról. Az állatokat tartó gazdák soha nem remélt árakat érnek el és egy-egy falusi gazdálkodó eladott lovának, vagy disznájának az ára ellenében könnyen szerezhet magának a községében földet, házat.

Az aradi állatpiacon hivatása folytán állandó látogatója Erdős Ignác városi állatorvos, aki a következő érdekes eseteket mondotta el az Aradi Közlöny munkatársának az élőjószágok hihetetlen árnövekedéséről:

— Az árak nálunk igen rohamosan emelkednek. A tavasszal még ugyiszólván normális árak uralkodtak a piacon, de a drágaság az utolsó két hónap alatt elérte azt a fokot, amelyről a gazdák sohasem álmodtak. A napokban kivitt engem az aradi külvárosban lakó házához egy fuvaros. A kocsija elé egy girhes szürke ló volt fogva, a másik pedig otthon betegeskedett. Azt mondja a fuvaros: mit gondolok, mennyiért vette ezt a rossz szürke lovat? — Volt vagy hatvan korona, — felelem. — Nem 60, hanem 40 korona volt és tegnap 480 koronát ígértek érte. De nem adom el, — folytatta — mert akkor én hol szerzek másikat? Otthon két szép disznója rőfögött. A két állatnak 50 korona volt az ára a tavaszon, de most legalább 500 korona. Nem tréfa, hogy azok a lovak, amelyeket még két évvel ezelőtt is tíz koronáért lehetett kapni, ma 3-400 koronát érnek. Néhány évvel ezelőtt gyakran megtörtént az aradi piacon, hogy ingyen adtak lovat a gazdák. Amikor a mezőmunkát teljesen befejezték, októberben, novemberben minden elfogadható áron tuladtak a lovukon, mert télen nem használhatták föl, étetni pedig nem akarták. A takarmányt sokan sajnálták a télen pihenő lótlól és inkább ingyen is odaadták annak, aki kötelezettséget vállalt, hogy tavaszkor visszaadja az állatot. Most azonban 3-40 koronán alul nincsen ló, de ilyen lovat még nem is igen lehet kapni nálunk. A fát, öreg ló átlagos ára 7-800 korona. De nem kell azt hinni, hogy ez a nagy drágaság okoz gyakran szerencsétlenséget is. A bziállatok drágasága ugyanis olykor teljesen megakadályozza egyes szegény családok istentességes megélhetését. Az a földhöz ragat fuvaros, aki eddig 10-20 koronáért kapott lovat, most hol szerezze meg azt az állatot, a mely öt és családját eltartja? Ha megölik az a ló, amelyet tavaly 20 koronáért vásárolt, most nem tud előteremteni 6-800 koronát, hogy lovat vásároljon. Kénytelen vagy lopni, vagy koldulni, ha esetleg napszámos munkát nem kap.

— A közönség általában azt hiszi, hogy azért drága a jószág, mert már fogy van. Ez tévedés. Az tény, hogy a vágómarha száma csökken, azonban lóállományunk még apad. Az aradi állatpiacon még mindig so ló van. Most különösen sok lovat hozna be, mert félnek a rekvirálástól. A katonaság ugyanis újabb rekvirálást végez és nem engdi magát kihasználni. Egy teljesen fölsrelt fogat (kocsi, két ló stb) árát a honvédelmi miniszter 1700 koronában szabta meg. A gazdák nincsenek megelégedve az árral, de persze nem segíthetnek a dolgon. Félelmükben aztán behúzzák a lovakat a piacra. Ez a nagy kínálattalán kissé

le fogja nyomni az árakat. Egyelőre azonban a ló ára nem csökkent és a 3000 koronás állat nem szokatlan az aradi állatpiacon.

— Egy aradi ismeri földbirtokosnak nem régen érdekes esete volt. Megkért engem, ajánljak neki valami közepes lovat a hintójához. Egy aradi kupaének volt egy rosszul táplált sárga lova, amelyet kőhordásra használt. Azt mondta, hogy valamelyik uradalomtól vette, de nincs vele megelégedve és szívesen

eladná. A földbirtokos ajánlatomra 300 koronáért megvette az állatot és mindennapos koszításra pár hónapig használta. A ló időközben szépen meghízott, mert rendszeren táplálták. A minap a huszártisztek háttas lovakat kerestek és végigjárták az aradi uradalmakat. Valamelyikük kipróbálta a kőhordó sárgát és meglepetve konstata, hogy az voltaképpen pompásan belovagolt háttasló. Azonnal megvette 3000 koronáért.

Aradi honvédfiszt a Zlota-Lipánál.

(Két napos csata. — Orosz tüzéségi tűzben. — Visszavert kézigránát támadás. — A belga ágyuk.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, szeptember 22

Az egyik aradi sebesült kórházban néhány hét óta áll ápolás alatt B. B. aradi magán-tisztviselő, aki a szegedi honvédgyalozred kötelékében mint tartalékos zászlós harcolta végig a háborút és tizenhárom hónap múltán a Keletgalíciai harcokban sebesült meg a jobb lábán. A sebesült zászlós, aki most már a gyógyulás útján van, a következő felette érdekes részleteket mondotta el ezredének harcaiból:

— Egy német hadtestbe beosztva álltunk szemben az oroszokkal Kelet-Galiciában. Az ellenség roppant kemény ellentállást tanúsított és nagy harcok árán tudtunk csak előbbre jutni. Végre elértünk a Zlota-Lipa partjára. Két éjjel és két álló napig szakadatlan harcban álltunk. Honvédeink, akik között bizony nem egy a férfikor javában járt, bámulatosan bírták élen-szomjan ezt a hihehetlenül nagy erőfeszítést. Egymásután négy orosz állást értünk el és vettünk be, majdnem valamennyit kézi tusáig menő küzdelemmel. Az első állás drótakadályait tüzéségünk szétrombolta és magát az állást is oly erős tűz alatt tartotta, hogy a gyalogsági rohamnak alig állt ellent. A második állásban azonban már csak az akadályok voltak szétlőve, az árkokból puskaggyal, szuronnal kellett kiverni a védőket. A következő állásoknál azután már a drótakadályokat is a honvédeknek kellett átvagdosni. Es mégis átjutottunk mind a négy védelmi vonalon és a második éjszakán H. községben véres utcai harcot vívtunk az oroszokkal, akiket átszorítottunk a folyón. A negyvenyolc óráig tartó csatában egyetlen emberünk nem maradt vissza a sebesültektől és elesettektől eltekintve. A többiek együttmaradtak és kitarítottak.

— Másnap megkezdtek az átkelést a Zlota-Lipán. A folyón három keskeny deszkapalló vezetett át, ezen kellett megtörténni az átkelésnek. Az oroszok a tulsó parttól, ahol tüzéségünk tüze meglehetősen hátraszorította őket, gépfegyverrel és gyalogsági tüze-léssel árasztották el a három pallót, amelyik mindegyikén csak egyesével lehetett átmenni. Életveszélyes helyzet volt a folyó felett libegő, golyózápornak kitett pallón a járás. De a honvédek között egyetlen-egy sem akadt, akinek kétszer kellett volna mondani, hogy menjen neki a halálos utnak. Amint ott feküdtek rajvonalan a parton: akire a sor jött, fölemelkedett, fegyverét a kezében tartva futott a víz széléig, rálépott a hozzá legközelebb eső pallóra, azon is lehetőleg futva ment át és a tulsó parton valami fedezék mögött végigterült. És odaát csakhamar megkezdtek a támadást az orosz állások ellen.

— Etra a támadásra hat rajvonalkunk indult egymás mögött és utánunk még hat rajvonalk állt készen: két porosz ezred katonái. Az oroszoktól tanultuk meg a háboru folyamán, hogy a támadás sikerét ezzel lehet biztosítani: egymás mögött nyolc-tíz-tizenkét rajvonalkal, amelyek közül azután annyi nyomul előre az elesettek pótlására, amennyi szükséges. A zlota-lipai támadásra azonban a hat magyar honvéd és hat porosz rajvonalkból csak a két első honvéd rajvonalk volt szükséges: ezek egyetlen elszánt rohammal kiverték az oroszokat állásukból. Öt század szegedi honvéd vetette meg lábát az oroszok által elhagyott lövészárkokban. Nyomban megkezdtek az árok átalakítását, hogy az oroszok felé eső oldalról kapjunk védelmet benne és vártuk, hogy a harcvonal többi része is kövesse előretörésünket.

— Addig, míg a tőlünk jobbra és balra harcoló csapatok is velünk egy vonalba érkeznek, mindenáron tartanunk kellett a hadállást. Ezt tudta minden egyes honvéd, de tudták az oroszok is, akik előretolt állásunkat a magasodó domb ormán elárasztották tüzelésükkel. Az orosz tüzéség elkeseredett energiával lőtt reánk, még pedig új taktikával. Azelőtt már tudtuk, hogy az a hely, ahová a gránát becsapott, később nem veszedelmes, mert a következő gránátok jobbra-balra, vagy előtte és mögötte fognak robbanni. Így előrenyomulásnál a rajvonalk nyomban megállt, ha orosz gránát csapott a sorba, mert így az előbbre, vagy hátrább irányított következő lövések nem veszélyeztették. A gránát ütötte tölcsért meg éppen egész biztonsággal meg lehet szállni. A Zlota-Lipánál azonban másként lőtt az ellenséges tüzéség: a lecsapó gránátot pár pillanat múlva ugyanoda irányított srappnell is követte. Ebben a pokoli tűzben kellett kitaratnunk és ki is tartottunk. Hátrább levő csapatainkkal pedig semmi más nem kötött össze, mint a telefondrót. Elelmet, municiót, erősítést nem kaphattunk, mert az oroszok tüzelésükkel járhatatlanná tették mögöttünk a terepet. Idegpusztító, kimerítő félnap, egész nap telt el így. Az orosz tüzéség úgy lőtt reánk, hogy később egyik figyelő tisztünk előretolt fedezékében nem kevesebb, mint huszonnégy egymás mellé furódott orosz srappnellhüvelyt találtunk. Valóságos csoda, hogy bajtársunk életben maradt.

— Az oroszok azt hiték, hogy ez a tüzéségi „megdolgozás” elbánt velünk és estére kézigránát támadást indítottak ellenünk. A támadók közeledését egyik honvédkatist vette észre. Láttuk a támadásra közeledő oroszokat, a kik ovatosan csuszak előbbre a burgonyaföldeken és tüzelni kezdtünk reájuk. Egy részüknél a sajtáságos hatszögletű és fehér

vászonzka burkolt bűzbombák voltak, a melyeket messziről meg lehet ismerni, de a többség a sötét és fenyegető kézigránátokat tartotta készen a kezében. Hatvan lépésre lehettek tőlünk. Ha akkor felugranak és eldobják bombáikat felénk, valamennyien ott pusztulunk. De az oroszok nem mertek mozdulni. Széles tányérsapkáik ott lappangtak a krumplibokrok között és fekvő helyzetből igyekeztek felénk dobni a halálos bombákat. Honvédeink, a kik tudták, hogy most életről-halálról van szó: nem törődtek a távolabbról tüzelő orosz gyalogsággal: kikapaszzkodtak a lövészárkok mellvédjére és onnan a magasból lőtték szüntelenül a kézigránátos, kuszó-mászó alakokat. Egyik hadnagyunk egy gépfegyvert ragadott meg és maga vonszolta kedvező állásba, hogy végig seperi a golyózáppal az ellenséget. Közben egyik orosz közelébe került és feléje dobta bombáját. A kézigránát a hadnagy térdéhez vágódott és — nem robbant fel. Mindenki megkönnyebülten sóhajtott fel a szörnyű perében. De azután megszólalt a gépfegyver és a lassan mozgó szürke oroszok egymásután merevedtek meg. Két század kézigránátos orosz pusztítottunk el és még néhány tucatot el is fogtunk.

— Am állásunkat még se tarthattuk meg: telefonon visszarendeltek, mennünk kellett. Felkészültünk az óvatos visszahúzódásra: először a sebesültek, azután az egészségesek. Sulys sebesültjeinket — ekkor úgy volt — hátra kellett volna hagynunk és ezek kétségbeesve azt kérték: szurjuk le őket, vagy tegyük ki a sáncok elé az orosz golyók záporába, csak elevenen ne kerüljenek orosz kézre. De nem tudtunk visszamenni: az oroszok szakadatlanul lőtték gránátal, srappnell a területet, amely nem volt nagyobb, mint az aradi Kossuth-park. Tüzéségi támogatást kértünk és ez nem is késett. Végre megszólaltak mögöttünk az ágyuk: az ott harcoló németek jellegzetes belga ágyui. Ezek a Belgiumban zsákmányolt útegek éles, keményen, felcsattanó hangjukkal megváltoztak lettek. Mindjárt az első lövésük beletalált az orosz gyalogságba és azután tizenyolc gránát — tizenyolc srappnell így zuhogott ez minden perében. Az orosz gyalogság tüze elnémult, az állásunkat kegyetlenül lövöldöző orosz tábori útegek is alább hagytak a tüzeléssel és aombok mögül vágatva mentek biztosabb helyre. Utunk megnyílt és visszaterheltünk az örvendő és csodáló elismeréssel fogadó németekhez, magunkkal szállítva nem csak valamennyi sebesültünket, hanem még fogiyainkat is, köztük két tüzértisztet, akiket az orosz gyalogság legelső sorába tolt megfigyelő posztjukon fogtunk el és hadizsákmányként a lemezárólt kézigránátátamadók fegyvereit.

— Ezt a zlota-lipai néhány napot soha se felejtsem el. Magam is ott kaptam golyót a lábamba, de ami eltörlőhetetlenné teszi az emléket: a pokoli tébolyító tüzéségi tűz. És csodálatos: századunk alig vesztett 10—12 embert az egész reitendő harcban.

Tábori előfizetőink és olvasóink b. figyeimébe.

Miután tábori postautalványon az írásbeli közlemény nincs megengedve, arra kérjük azokat, akik a háboruból pénzi küldenek, hogy egyidejűleg külön levelező-lapon jelezzék, hogy az összeget :: :: milyen célból küldötték :: ::

Rosszul végződő élelmiszer spekuláció.

Fel-
sült uzsorások. — Indokolatlan árdrá-
gítás.)

Az Aradt Közlöny tudósítójától.

Arad, szeptember 22.

Mint egy nagy csata után a fekete varjak a hullákra, úgy készülnek lecsapni ránk minden rendű és rangu uzsorásai az élelmiszereknek. Még nincs is hullá, de a varjak már fenttárnak a levegőben, már érezhető a szárnyak csapdosása és hallható rémes krakogásuk. Még nincs is ok a tömeges élelmiszer szállításra, már nem kapható az aradi piacon tojás, már nincs tej, üres a piac, mert a szoknyás had és a jámbor falusi gazda szimatja megérezte, hogy itt az ideje az utolsó bőr lenyuzásának.

A berlini központi árucarnokok igazgatója, Meller dr. kijelentette, hogy a háboruban nem a kereslet és kínálat törvényei, hanem tisztán és egyedül az élelmiszer termelők és kereskedők szabják meg az árakat. Aki jobban bírja, az marja. Mindenki szervezve van, csak a fogyasztó nincs, mindenkinek van érdekképviselője, csak annak nincs, akivel a legkönnyebb elbánni, mert tehetetlenül ki van szolgáltatva, akinek nincsenek összeköttetései és főleg nincs pénze.

A közönség fogja legutóljára megtudni, hogy miért van az az örületes ujjabb áremelkedés, miért reked meg az élelmiszer a falusi gazdánál. A fogyasztó csak azt tudja, hogy ha reggel a fél havi fizetésével elküldi a feleségét a piacra, hogy ebédre valót vásároljon, akkor az asszony haragra gyulladva jön haza és kijelenti, hogy válik, mert olyan embernek nem akar a felesége lenni, aki egy ebédre valót sem tud előteremteni.

A hatóságnak kötelessége lenne, hogy teljes szigorral lépjen közbe és kijózanítaná a varju módra hullára leselkedő uzsorások hadát.

Ha valaha, úgy most kell a hatóságnak irgalmatlan szigorúsággal minden eszközt az élelmiszer spekulánsokkal szemben alkalmazni, akik sem isteni, sem emberi törvényt nem ismernek, mikor arról van szó, hogy nem létező konjunktúrákat használjanak ki.

Ha Bécs és Budapest polgármesterei tanácskozhattak városaik közlelmiszeri kérdéseiről, akkor Arad, Temesvár, Csanádvárme gyék és az érdekelt városok vezetői is találkoznak és minthogy most egy kérdésben, az élelmiszerekkel üzött végtelen sorozatu visszaélésekben mindnyájan érdekelték, közösen kitalálhatnák a módját a vezetésükre bízott polgárság megvédésének. Olyan életbe vágó és nagy kérdések ezek, hogy minden antagonizmust félre kell tenni és egy célban, a közönség védelmében mindenkinek egyesülnie kell. Ezt elvárhatjuk azoktól, akiket vezetőinknek ismerünk el. Nem az aktagyártás, hanem a súlyos viszonyokban a helyes intézkedések, a kezdeményezések mutatják meg, hogy kik a művészei a közigazgatásnak. Ma nem lehet és nem szabad a neoról-napra törtető vegetálással

megelégednie a hatóságnak, mert az a tehetetlenségnek, a hivatás fel nem ismerésének a jele. Ha az érdekelt hatóságok egyesülve, egy jó gondolat megvalósítása érdekében egyesült erővel lépnek fel esetleg a kormánynál, annak lesz sulya és a kormányt is cselekvésre készíti. Ha nem teszik meg, akkor nemcsak a mai nemzedék részéről éri őket a legsúlyosabb vád, hanem a jövő generáció is joggal elmondhatja, hogy a nép vezetői a legsúlyosabb megpróbáltatások napjaiban nem voltak helyükön és nem állták meg a helyüket.

Aradon valóságos láz fogta el a közönséget annak hallatára, hogy az élelmiszer termelők és árusok milyen merényletre készülnek a lakosság ellen. Ma valóságos verekezés volt egy tojásért, mert mindenki azt hiszi, hogy holnap már itt a sáskák módjára mindent felesznek. Egymásra licitáltak az emberek és egymás kezéből kapkodták ki az élelmiszerkeket. Mint az ellenséget a negyvenkettesekkel a németek, úgy várják az eladók a vevőket. Bomba-árakat követelnek azért a kevésért, ami a piacra jön, a falun pedig egy nagy aratás reményében vissza tartanak minden enni-valót.

Arad város tanácsa ma már megkezdte a gondoskodást és egy aradi tojáskereskedővel szerződést kötött. Ez köteles naponta tizenegyezer tojást a hatóságnak rendelkezésére bocsátani és pedig mindig friss és egészséges árut. A rendőrségi élelmiszer sátorban kerül a tojás elárulásra, melynek árát a sátorban látható helyen fogják kiírni.

H I R E K. LEGÚJABB.

Erkezett éjjel 2 órakor.

Minden bolgárnak egyet kell érteni.

Szófia. Nagy feltűnést kelt, Wasov Boris képviselőnek, a szobranje russzofil irányzatu egyik legbuzgóbb előharcosának a Gesow párt lapjában megjelent cikke, mely egyebek közt azt mondja, hogy ütött az óra Bulgária számára, amikor minden pártviszály elpihen és mindenki, aki őszintén akarja szolgálni hazáját, kezet nyújt egymásnak és bizalommal sorakozik a kormányhoz.

Nem német buvárhajó támadta meg a Hesperiant.

Berlin. A Wolff ügynökség jelenti: A német tengerészeti vezérkar értesítése szerint most már kétségtelenül meg van állapítva, hogy a Hesperian ellen történt támadásnál nem lehet már szó német tengeralattjáró működéséről. Ez a valóság, amellyel ellentétben áll az angol admirálisnak a Reuter ügynökség utján közzétett nyilatkozata.

Francia szocialisták a Dardanella-akció ellen.

Páris. A szocialisták ismét titkos ülést tognak követelni a kamarában, hogy a hadvezetőség hibáit, különösen a Dardaneila-akció veszélyeit és az orosz vereségeknek a nyugati frontra való visszahatását szóvá tehessek.

A második hadiköltségvetés az angol alsóház előtt.

London. A Reuter-ügynökség jelenti: Az angol alsóház ülésén ma tárgyalták az 1915. évre szóló második hadiköltségvetést. A költségvetés megokolásánál Mac Kenna államtitkár a következőket mondta:

— A hadiszállítások jövedelmének megadóztatása a jövedelmi adóval

együtt 60 százalékát teszi az állami bevételeknek, de az idén csak hat millió fontot fog jövedelmezni ez az új adó. Az összes adójövedelmet ez évre a mai napig 12.424,000 fontra, a teljes költségvetési évre 77.085.000 font adójövedelem várható. A háboru okozta adósság az ország erejét nem fogja kimeríteni. Előrelátható, hogy közben szükség lesz egy új kölcsönre. Anglia adóssága megháromszorozódott, míg a lakosság megterhelése csak megkétszereződött. Ha a háborut tovább folytatjuk, akkor e számokkal még nem mondtuk ki az utolsó szót. Hathatós támogatást jelent Angliára nézve a nép állandó készsége a terhek viselése tekintetében. Az alsó ház az államtitkár beszéde után a költségvetést egyhangulag elfogadta.

— A harmadik német hadikölcsön. Berlinből jelentik: A harmadik hadikölcsön eredménye még fényesebb, mint a másodiké. A végeredményt pénteken teszik közzé.

— Kiténtetés. Zalay Sándort, az aradi távirda hivatal egyik kiváló tisztviselőjét, aki a háboru kezdete óta a harcateren mint tartalékos tábori táviró tiszt teljesít szolgálatot, a király arany érdemkeresztel tüntette ki.

— A Nemzeti Áldozatkészség Szobra bizottsági jelvényének megváltására báró Neuman Adolf a mai napon 100 koronát küldött a polgármesteri hivatalba.

— Kiténtetés hadifogságban levő tisztnek. Ritka és érdekes körülmények között tüntették ki ujjabbán Vértés Béla dr. pozsonyi kereskedelmi tanárt, a kolozsvári 21. honvéd gyalogezred tartalékos századosát. Vértés, aki a háboru kitörése óta csaknem szakadatlanul a harcateren van, hősiességéért hónapokkal ezelőtt megkapta a katonai érdemkeresztet. A galiciai diadalmas offenzívában ismét bizonyosságot tett arról Vértés, hogy nagyszerű katona. Egyik bravuros tette a másikat követte, úgy, hogy felettései többször felterjesztették kiténtetésre. Közben azonban egyik csatában százada nagyobb tulerővel küzdött meg a bár Vértés százados igazán emberfelterti hősiességgel harcolt, sebesülten mégis orosz fogságba került. Most azt közli a hivatalos lap, hogy Vértés Béla századosot a hadiékítményes vaskoronarend 3. osztályával tüntette ki a király. Ez a kiténtetés, amely a legelőkelőbbek közül való, amelyet ebben a rangban levő tiszt elnyerhet, annál nagyobb és szebb, mert orosz fogságba jutott katonát ért. Fogságba esett tisztet a legkritikább esetben ér kiténtetés a Vértés százados érdemeinek mindennél nagyobb elismerését jelenti a királyi kegy megnyilvánulása. Vértés százados nem is sejtí a sibériai fogságban, hogy érdemrendjeinek sorozatához a vaskoronarend is csatlakozik.

— Három huszonnégy nap lesz Ausztriában. Bécsből jelentik: A kormány úgy tervezi, hogy hetenként meg ujjabbí egy vagy két huszonnégy napot vezet be. A huszonnégy napok száma így hetenként háromra, vagy négyre fog emelkedni.

— Tizennyolcezer ház pusztult el a Ganges áradásában. Londonból jelenti a Reuter ügynökség: Locknowban a Ganges áradása tizennyolcezer házat elsodort. Az árvíz következtében nyolcvanezer ember maradt háj-
léktalanul.

— A telefonforgalom megnyitása Arad-megyében. A múlt hónap közepén jelentették, hogy az aradi kereskedelmi és iparkamara feliratot intézett a posta- és távirda-vezérigazgatósághoz az aradmegyei telefon szabadlá tétele és az arad-budapesti telefonbeszélgetések megengedése érdekében. A teljesen indokolt kérelmet a nagyváradi posta- és távirda-igazgatóság is magáévá tette és a kamarai felterjesztést, amely helyes érvekkel mutatott rá a kívánság nagy jelentőségére, Siket Traján posta- és távirda-igazgató is támogatta a maga hatáskörében. A kamarai felterjesztésnek igen örvendetes eredménye van. A posta-vezérigazgatóság mai értesítése szerint megnyitotta a törvényhatósági távbeszélő forgalmat Aradmegyében és a szomszédos vármegyéknek ama járásai-ban, amelyek eddig is külön előfizetési díj nélkül kapcsolódtak bele az aradmegyei vezetékbe. Ezek a következők: Csanádmegyének battonyai járása, Temesmegyének pedig ujaradi és lippai járásai, amennyiben a jelen hadi helyzet külön helyi korlátozásokat nem léptet életbe ideiglenesen. A beszélgetést azonban csak előfizetőknél engedik meg és a nyilvános telefonállomásokról beszélni most még érthető okokból nem szabad. Az u. n. interurbán távbeszélő ezután sem nyílik meg, tehát egyelőre pl. Aradról Budapestre lehetetlen telefonálni. Az aradi és vármegyei közönségre nézve igen jelentékeny eseményért méltán illeti elismerés a fáradhatlan tevékenységű kereskedelmi és iparkamarát és a kérelem fontosságát felismerő nagyváradi postai igazgatóságot.

— Meghódított területeken fennálló követelések behajtása. Az aradi kereskedelmi és iparkamara ezúton hozza az érdekelt tudomására, hogy a német birodalmi kormány „Reichsentschädigungskommission” nevű intézményt létesített, a melynek feladata az, hogy a német, valamint osztrák és magyar kereskedőket hozzájuttassa azokhoz a követelésekhez, a melyek a meghódított Orosz Lengyelország területén lakó kereskedőkkel szemben állnak fent. Az orosz lengyelországi kereskedőktől rekvirált árukról szóló elismervény értéket fogják valószínűleg felhasználni a hitelezők kártalanítására. Bár még végleges megállapodás nem történt a kielégítés mértékére és módjára nézve, mégis ólszerű, ha orosz lengyelországi kereskedőknél lévő követeléseiket a hitelezők már most bejelentik, a „Reichsentschädigungskommission”-nak (Berlin, Mauerstrasse 53.) a mely a bejelentéseket előjegyzzi. Az aradi kereskedelmi és iparkamara készséggel ad felvilágosítást ebben a kérdésben a hozzá fordulóknak.

— Papp Zoltánt amputálták. Budapestről jelentik: Papp Zoltán volt képviselőt, az ismert dalköltőt a múlt héten az utcán elgázolták. Állapotában súlyos komplikációk álltak be, az orvosok vérmérgezést konstataáltak és műtétet láttak szükségesnek. A műtét ma megtörtént: Papp Zoltán jobb lábát térden felül amputálták. Állapota súlyos.

— A hadbavonult katonák hátramaradt családjai részére újabb adomány érkezett a polgármesteri hivatalba: Osztrák Magyar Bank tisztviselői 54 kor. 50 fill. Beretz kapitánynak a marójárólak kezelésére alkalmazásával eszközölt gyűjtése 104 korona 40 fillér.

— A márka értéke. Green Nándor főkapitány ezt a hirdetményt tette ma közzé: Tudomásulvétel és alkalmazkodás végett közhírré teszem, hogy egy márka értéke 1 korona 35 fillér.

— Késelésért letartóztatott orosz fogoly. A kisjenői uradalomba hozott több száz orosz fogoly közül ötven, a négy kilométer távolságra levő Dohányos pusztán nyert elhelyezést, ahol részint a gazdasági munkáknál segédkeznek, részint a kisjenői állomáshoz kapcsoló új iparvasut uttestét építik. A foglyoknak itt kitűnő dolguk van és alig akad köztük egy is, aki mostani jó módját felcserezné az otthoni szolgassággal. Oly rózsás színben és vig hangulatban vannak, mint talán sohasem azelőtt. A legnagyobb ünnepeükön sem részesülnek otthon oly ellátásban, mint a milyenben itt van részük. Maga a humanus lelkű jószágfelügyelő éber figyelemmel őrködik, hogy a hazájuktól elszakadt foglyoknak panaszuk és semmiben hiányuk ne legyen. Mult vasárnapig alig volt baj velük, akkor azonban a vulkit helyettesítő pálinka elvadította őket. Este ugyanis néhány gyerekkel a szomszédos Nadab községből nagyobb mennyiségű pálinkát csempésztettek a pusztára. Csakhamar hangos lett a máskor csendes vidék és a zajos mulatság éjfélig is elhúzódott. Egy józan őrsvezető csendre és nyugalomra intette a zajongókat, de vesztére, mert egy megvadult lakótárs a sötétben oly erővel szurta szíven, hogy rögtön szörnyet halt. Azután a gyilkos a szakaszvezetőre vetette magát gyilkos szerzőmával, ez azonban szerencsésen kitért és így a szurás a mögötte álló oroszra érte oly szerencsétlenül, hogy sebébe belehalt. Eleinte egyik sem akart a gyilkosra rávallani és nagysokára nevezték meg. Kora reggel a súlyosan sebesültet az aradi kórházba, a gyilkost pedig a csendőrök a kir. törvényszék börtönébe kísérték.

— Haditudósító megsebesülése a rohamvonalban. Münchenből jelentik: Ganghoffer Lajos, az ismert és kiváló német író, Vilna ostrománál sebesült meg, mikor német csapatok éppen rohamra mentek és ő ezekhez a csapatokhoz csatlakozott, hogy velük együtt jusson be Vilnába. Alig néhány méterrel a haditudósító költő lába előtt egy orosz gránát esapott le és szerencsés véletlennek köszönheti, hogy életben maradt. Egy gránátzilánk balkezebe furódott, kisebb szilánkok pedig mind a két szemébe hatoltak, de a kötőzőhelyen, ahová Ganghoffert gyorsan elkísérték az egészségügyi katonák, mind a két szeméből rögtön eltávolították a szilánkokat, úgy hogy szemvilága nincs veszélyben. A kezelőorvos azt mondja, hogy néhány hét alatt teljesen fel fog épülni.

— Nincs váltópénz Franciaországban. Gentből jelentik: Az Aisne menti deportementokban, különösen pedig Pays de Gaxben teljes a hiány mindenféle váltópénz tekintetében. A kereskedők árut sem akarnak adni, ha a vevő nem fizet érepenzzel. Ebben a körületben különösen egy frankosokban és fés félfrankosokban nagy a hiány. A szavoyai feltöltőn hasonló az állapotok és az egyik helységben a postahivatal a napokban a legcsekélyebb utalványt sem bírta kifizetni.

— Köszönetnyilvánítás. Néhai Basch Lipótné gyermekei 400 koronát, egy magát megnevezni nem akaró ur pedig 5 koronát juttatott az aradi izr. nőegyletnek a szegények között való azonnali kiosztás céljából, mely nemes szívű adományokért hálás köszönettel adózik az elnökség.

— Iskolatáskák legnagyobb választékban a Fischer Nagyáruházában a Szabadság-téren, gyermekkoscsik és gyermekszékek gyári raktára. Legelőszőbb bevásárlási forrás Fischer Áruház. Fénykép kedvezmény. 227

— A tanítószegély felügyelője ajánlja Kerpel Izsó dűsan felszerelt tankönyv- és tanszer raktárát. Vidéki rendelések pontosan intézettek el.

— Előnyös cipő-kiadás! Temesvári üzletem felosztása miatt az összes onnan átszállított elsőrendű cipőt rendkívül mérsékelt áron becsajtom áruba. Weinberger János cipőárúháza, Arad, Andrassy-tér 20.

— Olcsó papírszalvéták Kerpelnél. 193
— Az „Aradi Közlöny” egyes példányai Budapestben kaphatók Breuer Nővérek dohánytőzsdéjében VI., Teréz-körút 54.

AZ ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	— — — — 151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— 151
Nyomda	— — — — 141

Tizennyolc éves ujoncok behívása.

(Bevonulás október 15-én. — Halasztás a gazdasági gépészeknek.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, szeptember 22

A honvédelmi miniszter ma a következő bevonulási hirdetményt tette közzé a hivatalos lapban és küldte meg a törvényhatóságoknak:

A népfölkelésre kötelezetteknek az 1915. évi II. törvények alapján történt behívása folytán az 1897. évben született, továbbá a népfölkelésről vagy a hadiszolgáltatásokról szóló törvény alapján kirendelt (igénybevett), de ezen szolgálatból időközben elbocsátott egyének (munkások, kocsisok, hajcsárok stb.). ha a megtartott népfölkelési bemutatón szemlén vagy utóbejelentő szemlén népfölkelési fegyveres szolgálatra alkalmasnak találtattak 1915. évi október hó 15-én — amennyiben névszerint felmentve nincsenek — a népfölkelési igazolványi lapon feltüntetett m. kir. honvédkiegészítő, illetőleg cs. és kir. kiegészítési kerületi parancsnokság székhelyére népfölkelési tényleges szolgálatra bevonulni tartoznak.

Ezen rendelkezés a cs. és kir. osztrák népfölkelés behívása folytán kiterjed mindazon 1897. évben született osztrák állampolgárokra, valamint bosznia-hercegovinai tartományi illetőségű egyénekre is, kik a magyar szent korona országai területén a folyó évben megtartott népfölkelési bemutatón szemlén a népfölkelési fegyveres szolgálatra alkalmasnak találtattak.

Mindazok az egyének, akik önkéntes be lépés folytán a honvédségbe, vagy a cs. és kir. közös hadseregbe (akár mint egyévi önkéntesek is) már besoroztattak, tekintet nélkül arra, hogy mely születési évfolyamba tartoznak, tényleges szolgálatra 1915. évi október 15-én bevonulni kötelesek.

Az 1897. évi születésű azon hivatásos gépészek, vagy motorké gépezetek és fűtőknek tényleges szolgálatra való bevonulása, kik ily gépekkel tényleg alkalmazva vannak, beigazolt alkalmaztatásuk esetében a községi előjáróságnál (városi hatóságnál) személyesen előterjesztendő kérelmükre az illetékes kiegészítő parancsnokság által 1915. évi november 30-ig elhalasztatik.

A bevonulók bevonulásuk alkalmával lehetőleg erős lábbelit, evészközt, tisztító eszközt, gyapjából készült alsóruhát és lehetőleg gyapjából készült harisnyát (kapcát) hozzanak ma-

gukkal. A bevonulás napján elfogyasztott élelemért 1 korona térítési összeg jár.

A lábbelik és a gyapjuból készült alsóruhák, amennyiben a katonai szolgálóban használhatóknak minősítettnek, értékük szerint meg fognak téríteni.

A bevonulás alkalmával a népfőlkelési igazolványi lap birtokosa a vasutakon harmadik (gőzhajón második) osztályon ingyen utazik; ez a népfőlkelési igazolványi lap azonban a vasuti, gőzhajó-állomáson jóval a vonat, vagy hajó elindulása előtt az állomás jegypénztáránál lebélyegzendő.

Azon behívott népfőlkelésre kötelezett, aki a kitűzött határidőre és helyre be nem vonul, karhatalommal vezetettik elő a katonai behívás iránt tanúsított engedetlenség megbüntetéséről szóló 1890. XXI. t.-c. §-a értelmében két évig terjedhető börtönnel büntetetik.

A magyar királyi honvédségbe vagy a cs. és kir. közös hadseregbe önként belépni öhsajtó népfőlkelésre kötelezett a törvényes korlátok között a csapattestet maga választhatja, a tényleges szolgálatra történt bevonulása után azonban csak azon csapattesthez kérheti felvételét, ahová mint népfőlkelésre kötelezett beosztását nyerte.

Azon népfőlkelésre kötelezettek, kiknek a népfőlkelési igazolványi lapjuk szerint Ujvidékre kellene bevonulniok, figyelmeztetnek, hogy a közös hadsereghez beosztottak ne Ujvidékre, hanem Pécsra az oda áthelyezett cs. és kir. kiegészítési kerületi parancsnoksághoz, a honvédséghez beosztottak pedig Ujvidék helyett a 6. honvéd gyalogezred pótzászlóaljához Szabadkára vonuljanak be.

Felelős szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

Uj könyvek.

* Egy angol altábornagy kémkedése. Az egész világsajtóban óriási feltűnést keltett Baden-Powell angol tábornok könyve, amely nyíltan leleplezi azokat a módokat és módszereket, ahogy az angolok kémkedéseiket üzik mindenütt a világon. A könyv most magyarul is megjelent Ruttkay György gondos fordításában s Radó Antal kitűnő vállalata, a Magyar Könyvtár Lampal R. (Wodianer F. és Fial) cég adta ki; ára 60 fillér.

* A Tevan-könyvtár népszerű sorozata legújabbán a következő három kötettel gyarapodott:

Pierre Veber: Nyári szerelem. Regény. A Tevan-könyvtár ezuttal első ízben hoz magyar nyelven, Aranyossy Pál elismerésreméltó fordításában Veber-regényt. A Tevan-könyvtár e kötetének ára 80 fillér.

Barta Lajos: Egyszerű szívek. Novellák. Barta Lajos novellái különös figyelmet érdemelnek. Szinte megbecstülhetetlen a tehetsége, mellyel pár vonásban, határozott formákban állítja élénk novellahősei jellemét. A Tevan-könyvtár e kötetének ára 60 fillér.

Andreas Haukland: Szűz északon. Regény. Ebben a kis regényben mindössze néhány személy szerepel, a meséje is igen egyszerű, de előadásában nagy drámai erő nyilvánul és mindvégig az igazság erejével hat. A kis regényt Telekes Béla művészi fordításában adta ki a Tevan-könyvtár. Ára 60 fillér.

* A háború költészete. (Szemelvények.) A tanuló ifjuságnak írta és szerkesztette Vajda Gyula dr. állami felsőbb leányiskolai igazgató. Egy év alatt közel tízezer költeményt írtak a dalos, a bátor, a hős magyar katonáról, a sebesültekről, anyák és hitvesek szent fájdalomáról, áldozatkészségéről, a diadalokról és mindnyájunk édes-bus reményéről: katonáink visszatéréséről. A háború költészetről írt lelkes tanulmány és annak megvilágítására kiszemelt száz költemény a magyar háborús versek javából való. A könyvet Rózsavölgyi és Társa budapesti cs. és kir. udvari zenemű- és könyv-

kereskedő igen csinos, kedves formában, szép nyomással adta ki s úgy nála, mint az összes hazai könyvkereskedésekben és lapunk kiadó-hivatala utján is 2 koronáért megszerezhető.

NYILTÉR.*

Köszönetnyilvánítás.

Mindazon igen tisztelt családoknak, barátainknak, jó ismerőseinknek és külön a nagybecsült hitközségem előjáróságának kik egyetien

Jenő

fiunknak temetésén személyes részvétélkel fájdalomukat enyhíteni kívánták, hálás köszönetünket ezúton nyilvánítjuk.

Weisz József
és családja.

3655

PETIKE

(Szabadon Vörösmarty után.)

Bus mogorván ül Petike,
Ha hahó,
Péter és bu! a menykőbe,
Mi baja?
Anyja kémlt ná szemekkel
Jó öreg!
Azt gondolja, facskája
Tán beteg.
Kell galuska, Peti fiam,
Eszel-e?
Dehogyan eszem, dehogyan eszem,
Ki vele!
Kell bor, édes szép facskám,
Izol-e?
— Igen anyám de Borszékít
Tölts bele!

3431

Kapható Aradon mindenütt.

ÉRTESÍTÉS.

WALCHER BERTA asszony

az általa alapított

nemzetközi
társalgási szalont

Erzsébet királyné-körut 25. sz., földszint (bejjátat József főherceg-ut 18. sz. alatt is) szept. 15-én

megnyitotta.

8563

További jelentkezéseket és beiratkozásokat a társalgási, valamint német, angol és francia órákra Walcher asszony hétköznapokon d. u. 5—7-ig fogad el. Társalgási órák sürgős kívánságra hetenkint kétszer este 8—9-ig is tartatnak.

Keresünk

mielőbbi belépésre 2—3 évi irodai gyakorlattal rendelkező magyar-német gépiró

levelezőt, esetleg levelezőnőt,

továbbá egy

gyakornokot.

Ajánlatok

8568

Seidner Bernát és Fia

mészgyár és fatermelő céghez Marosborsa intézendők.

URANIA

Csütörtökön és pénteken

Otto Ludwig: „Der Erbförster“ világhírű drámája filmen:

Erdő mélyén

Dráma 3 részben.

3211

Budapesten sorozatos előadásokat ért.

Miután sikerült
egy tömegben

3000

méter

őszi és téli
szöveteket

2000

méter

fekete és divat

bársonyt

rendkívül előnyösen
beszereznünk.

Saját érdeke,

hogy őszi és téli szük-
ségletét az olcsóságok-
ról már ismert üzleteink-
ben szerezzé be mielőbb.

Kész pongyo-
lák már 496 fill.-től

Flanell bluzok
már 296 fill.-től

Fekete divat-
aljak már 7.—kor.-tól
feljebb.

Elvállaljuk minden e
szakmába vágó cikkek
mérték utáni elkészíté-
sét jutányos árban.

Vidékre utánvét mel-
lett gyorsan és ponto-
san szállítunk.

Tessék mintákat kérni.

Tisztelettel:

Marosparti Áruházak

tulajdonosa.

Főüzlet:
Forray-utca gróf Hunyady-palota.

Fióküzlet:
Weitzer J.-u. a főposta mellett.

Ertesítjük a n. é. közönséget, hogy
az összes őszi és téli

cipők

már megérkeztek.

Kérjük a címre ügyelni és üzle-
tünket nem összetéveszteni.

Cipő Tőzsde

Apollo mozi mellett.

Tekintse meg kirakatainkat. El-
adás nagyban és kicsinyben. 3401

Must

kb. 30 hekto Ópáloson
a 24-es kapunál

eladó.

Érdeklődők forduljanak
Arad,
Urbán Iván-u. 17. sz. alá.

Urbán Iván-utca 41. szám

alatt, a katonai barakkok
közvetlen szomszédságá-
ban, egy jóforgalmu

vegyeskereskedés

korlátlan italméréssel, továbbá

Borgna-utca 53. szám alatt
egy jóforgalmu

vendéglő

azonnal átadó.

Mindkét helyen nagyszámu
katonaság lesz elszállásolva.

Bővebbet Reusz Sándor sörrak-
tárában, Boros Beni-tér 5. 8652

Költözők

figyelmébe!

villany bevezetéseket,
csillár átszereléseket
jutányosan végez

Kalmár József
villanszerelési vállalata
Arad, Salac-utca 2. sz.
242. Telefonszám 242.

Női modell kalap ujdonságok.

Már megérkeztek a legujabb
kaszírozott bársony és
fehér filz kalapok
nagy választékban. Vidékre vi-
szonteladóknak választékok kü-
ldők. Férfi kemény és puha divat-
kalapok nagy raktára. Kalap-
átalakítások, festések és tisztí-
tások a legujabb modellek után
elvégeztetnek. Teljes tisztelettel

Bittenbinder Konrád

első aradi villanyerőre be-
rendezett kalap-gyártás
Arad, Deák Ferenc-utca 42.
A Fehér Kereszt-tel szemben.
Minden vasárnap délután este 8
óráig kalapkiállítás az üzletben.

BENOID

világításhoz

megfelelő

BENSOL-preparátumot

100 kilogram-
monként 170 koronáért
szállítunk teljes felelősség mellett.

Elekes és Társa

okl. gépészmérnökök

Budapest, 3641

VI., Eötvös-utca 44.

Telefon 102—24.

Meghívó.

Magyarád

hegyközség

őszi rendes

közgyűlését

a községházánál folyó évi szeptem-
ber hó 27-én d. e. 8^{1/2} óra-
kor fogja megtartani, melyre a
hegyközségi tagok tisztelettel meg-
hívtnak.

Tárgy:

1. A süretti határidő megállapítása.
2. Az 1916. évi költségvetési előirányzat megállapítása.
3. Megállapítandó munkabérek kihirdetése.
4. Egyéb előadandó indítványok.

Magyarád, 1915. szept. 15.

Hegyközségi előljáróság elnöke:
3631 Dr. Német János. s. k.

Ablakredők

Valódi amerikai önműködő
ablakredőnyök gyári rak-
tára.

Gyermek-kocsik

nagy választékban.

Zimmermann Ignác

norinbergi, diszmű- és játék-
áru üzletében 1581

Arad, Szabadság-tér 21.

Megrendelésnél ne mulassza el az Aradi Közlönyre hivatkozni.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díja a szavak száma szerint számítódik.

Minden szó 4 fillér. Vastagabb betűkkel 8 fillér.

Vastagabb betűkkel kívánt szavak aláhúzással jelzendők.

A legkisebb hirdetés 60 fillér. Az apróhirdetések előre fizetendők.

A hirdetések délután 1/2 óráig vétetnek fel.

OKTATÁS.

Magántanulók

(bejárók v. bentlakók) felelősséggel előkészítettnek, összevont vizsgálatokra is I. r. internátusban Arad, Chorin Áron-u. 1. 3489

ALKALMAZÁST NYER.

Könyvelésben

jártas kisasszony vagy fiatalember felvétetik. Ajánlatok „Könyvelés” jellegére a kiadóhivatalba küldendők. 3642

Keresek

egy komoly intelligens házból való árva leányt ki a főzést önállóan és az egész háztartási teendőket egy cseléd segítségével vállalja. Varráshoz érték előnyben. Cím Kovács Miklósné, Kisjénő (Arad-megye.) 3649

Keresetek egy tűtő,

ki jártas a légfűtésben. Cím a kiadóhivatalban. 3658

Egy rokkant katona

vidéken való újságelárusításra, az utiköltség metéritése mellett, állandó foglalkozást talál. Havil kereset 70-80 korona. Bővebbet az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Keresek

azonnali belépésre egy ügyes faszerező segéj, aki a román nyelvet bírja. Igényelt jelölve. Berkovits H., Brád. 3650

Intelligens

németül perfect írni tudó irodista kisasszonyt keresek. Cím a kiadóhivatalban. 3647

Németül és románul

jól beszélő pincemestert keresek Magyarára. Rökkant katona is lehet. Jelentkezni délelőtt vagy este Bauer Zrínyi-utca 4/a., I. 3648

Fűszer- és csemegetisztató vezetése ügyes keresztény segéj, október 1-szi belépésre keres. Cservinsky István, Békés. 3608

ALKALMAZÁST KERES.

Egy rokkant katona

ki 4 nyelven beszél 2 nyelven ír és olvas jó bizonyítvánnyal állást keres. Jóságos emberekhez fordul támogatásért. Betegségénél fogva csak egyhelyben végezhető munkára vállalkozik. Szíves megkeresések Arasz Kristóf Szent István-utca 9. sz. alá kéretnek.

26 éves

ügyes intelligens a háztartás minden ágában teljesen jártas nő háztartónőnek ajánlkozok, magános urhoz október 1-1 belépésre. Cím a kiadóhivatalban. 3643

Fiatal leány,

ki németül is beszél, házkisasszonynak vagy gyermekek mellé ajánlkozok. Cím a kiadóhivatalban. 3617

36 éves hadmentes férfi

raktárnoki vagy felügyelői állást keres, szerény fizetési igényekkel. Cím a kiadóhivatalban. 3614

LAKÁST KERESNEK.

Igen elegánsan butorozott föltétlen garsonlakást keresek (egy vagy két szobát, fürdőszobával esetleg konyhával) azonnalra. Ajánlatok „Katonatiszt” jellegére a kiadóba kérek. 3644

Keresek

szép különbejáratu szobát, teljes ellátással. Ajánlatok „Jó koszt” jellegére a kiadóba kéretnek. 3646

KIADÓ LAKÁS.

2 modern butorozott szoba gáz- és villanyvilágítással, fürdőszobával, Erzsébet-körút 5. alatt kiadó. Bővebbet Stojkovits fényképésznél, Szabadság-tér. 3659

3 szobás utcai lakás

előszobával, november 1-re Flórián-utca 7/a. szám alatt kiadó. 3184

Modern

négyszoba. előszobából álló parkettázott földszinti lakás (egyik utcai szobába lépcsőházból külön bejárat) villany, gázberendezéssel, Török I.-u. 1.b. új házban november 1-ére kiadó. 2647

5 szobás utcai

elsőemeleti lakás szép fekvésű új házban és egy 3 szobás másodemeleti udvari lakás minden komforttal és mellékkeliségekkel együtt, azonnal Petőfi-utca 10. szám alatt kiadó. Bővebbet a házmesternél.

Andrássy-tér 8. sz.

alatt egy I. emeleti utcai lakás, mely irodának, vagy üzleti célra igen alkalmas, azonnalra kiadó. Bővebbet a házmesternél.

2 szobás

udvari lakások Andrássy-tér 8. sz. alatt azonnalra kiadók. Bővebbet a házmesternél.

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Méz

tiszta akác és virág méz kapható Seeburger Mihálynál, Munkácsy Mihály-utca 4. sz. 3634

Eladó

egy alig használt, teljesen jókarban levő összecsukszó gyermekszék és egy rövid férfi bunda. Andrássy-tér 25., I. em., 29.

Egy darab

1 esztendőes tisztavérű hinkolnitenyész kan sertés eladó. Cím a kiadóhivatalban. 3598

Eladó

20 drb. teljesen jókarban levő eredeti Singer varrógép alsórész (asztal). Cím a kiadóhivatalban. 3645

Keresek megvételre

1 mén és 1 kanca muraközi fajcsikót 1-2 éveset. Ajánlatok Rokszin János Ó-Pécska címre küldendők. 3651

Használt

boros hordók és káposztás hordók, jutányos árban kaphatók, Dürr Kocsárdnál, Boros-Beni-tér 15. 3656

Automobil

6 üléses üzemképes, ugyszintén két hajtókocsi, és egy landauer jutányosan eladó. Roth butorúslében. Érdeklődés 1/2, 12 és 2 között. Asztalos Sándor-utca. 3653

Jókarban lévő

billiárd asztal megvételre kerestetik. Ferenc-tér 6. 3657

Citrom

olcsóbb mint a piacon, legfinomabb körítet, szőlőt és más gyümölcsöt ajánlok. Galler Anna, Deák Ferenc-utca Fehér Kereszt épület. 3335

Jókarban

lévő használt hálószoba és ebédlőszoba berendezést megvételre keresek. Ajánlatokat a kiadóhivatal továbbít.

Lack

1 pántos cipő párja K 8, bársony pántos K 8, chawro 1 pántos K 11, bársony fűzős regatta K 11, bársony gombos regatta K 11, lack 1915. divat, 1/2, Tango K 10. Cipő Tőzsde, Apolló mozi mellett. 3405

Papirszalveta

1000 darab 5 koronáért kapható Pichler Sándor papírkereskedésében, Szabadság-tér. 781

Veszek

uraktól levelet férfi ruhát, utazó városi bundát, valamint használt butorokat a legmagasabb árban. Bleier Ignác, Szent Pál utca 12. 3085

Eladó.

Stráfkocsi, kézi 4 kerékű és 2 kerékű kocsik, használt bőr hajtószijak, 25m/m. 40 m/m. szélesek, tűsifa hasítógép kocsira szerelve, egy négykerékű vaskocsi gép alá való, egy cserép és egy Meidinger-kályha, takaréktűzhely alkatrészek, csiszolt árú szerzőgépek és szerzőszámok, lakatosnak való, külön-külön is eladatnak. Fácán-utca 6. szám. 3602

KÜLÖNFÉLE.

Ellenőrző pénztárakat

és írógépeket jótállás mellett javít Schmotzer és Bodnár műszerészek. Perényi-utca 6. Telefon 838. Ugyanott elsőrendű üzemkellékek raktáron. 3175

Keresek

kölcsöndíjért 150-250 literes pálinkafűző üstöt. Regyis Pál, Seprős, Aradm. 3611

A drága citromot

teljesen pótolja a Földes-féle Citrom szörp ebből 1-2 evőkanálnyi egy pohár vízre adja a legpompásabb limonádét. 1 kiló ára 2.20 fillér. Legfinomabb hegyi málnaszörp kilója 2.40. Földes K. gyógyszerár Deák Ferenc-utca, Hehs Vilmos gyógyszerár Batthyányi-utca. 12

Apróhirdetések

az „Aradi Közlöny” részére felvétetnek a Messenger-boy irodában Deák Ferenc-utca 8. Ugyanitt kapható az Aradi Közlöny.

Az „Orsival halhoz”, Legnagyobb hálkivitel.

Luttwák József

délgyművelés és magyar termények kivitele

Asztalos Sándor-utca 8. szám.

(volt Spielmann-ház) saját ház.

A t. közönség b. tudomására hozom, hogy holnap és holnapután több kocsiakomány szép, egészséges fehér és sárga ételburgonya érkezik, melyet a legolcsóbb piaci áron alul bocsátok a t. vevőközönség rendelkezésére. Waggontételeknél külön megállapodás. — Ugyszintén friss élő halak is érkeztek. Szíves pártf gást kér

Tisztelettel
Luttwák József.

Garai Károly

vas- és rézbutor készítő

ARADON,

Asztalos Sándor-utca 1-5.

Ajánlok: Vas- és rézbutorokat, sodrony ágybetéteket, sodrony kocsikocsiakat, gyermekágy és gyermek-kocsikat, réz-karnisokat, mosdó-asztalokat felszerelve, összecsukszó ágyakat és madracokat. Szállodai és kávéházi, kórházi és intézetek berendezését. Elvállalok minden e szakmába vágó munkát a legjutányosabb árak mellett. Vidéki megrendeléseket pontosan eszközlök. 301

Aranyat és Ezüstöt

legmagasabb áron vesz, vagy becserél; ugyszintén régiségeket vesz és elad

Losonczy Lajos

órás és ékszerész üzlete

ARAD, Szabadság-tér.

Telefon 984.